

Betænkning

over

I. Forslag til lov om boligydelse til pensionister,

II. Forslag til lov om ændring af lov om folkepension

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m.v.),

III. Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m.v.),

IV. Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m.fl.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb m.v.),

V. Forslag til lov om ændring af lov om social bistand

(Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb) og

VI. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister

Betænkning afgivet af socialudvalget den 19. maj 1978

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder. I forbindelse hermed har socialministeren dels skriftligt, dels i samråd besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har desuden modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Boligudvalget for bevægelseshæmmede
 Brøndbjerg, Vagn, overlærer, Lyngby
 Byggefagenes Samvirke i København,
 Byggefagenes Pensionistklubber,
 Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg,
 Foreningen af socialchefer i Danmark.
 Kanberg, Poul, tillidsmand, København,
 Kommunernes Landsforening,
 Philipsen, Esben, civiløkonom, Vanløse,
 og

Vilhelmsen, Karl, København.

Socialministerens besvarelse af nogle af udvalget stillede spørgsmål samt henvendelsen til udvalget fra Foreningen af socialchefer i Danmark og ministerens kommentarer hertil er optrykt i et særligt bilagshæfte til betænkningen.

Mellem socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti og det radikale venstre er der opnået enighed om 1. fase i pensionsreformen. De forslag, regeringen fremsatte for folketinget den 18. januar, var efter socialdemokratiets opfattelse udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side behovet for indregning af pensionstillægget i grundbeløbet og på den anden side behovet for, at forslagene ikke ensidigt skulle begunstige pensionistgrupper med indtægt ved si-

den af pensionen. Der blev derfor tillige stillet forslag om indtægtsregulering for arbejdsindtægter for pensionister over 67 år.

Da den foreslåede indtægtsregulering for arbejdsindtægter imidlertid – trods overensstemmelsen med principper, anerkendt andre steder i sociallovgivningen – efter venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres opfattelse ville betyde et brud med hidtidige principper på pensionsområdet, endes et flertal af udvalgets medlemmer (socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) om en ændret udformning af forslagene, som også indeholder den nødvendige afbalancering af de fordele, pensionistgrupperne henholdsvis med og uden indtægter ved siden af pensionen vil opnå ved gennemførelsen af 1. fase af pensionsreformen. Efter denne udformning opgives forslagene om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet og indtægtsregulering for arbejdsindtægter for pensionister over 67 år. I stedet indregnes alene $\frac{1}{3}$ af pensionstillægget i grundbeløbet, således at pensionister med fuldt pensionstillæg som følge af lovændringerne i alle tilfælde vil få en forhøjelse af pensionen.

Flertallet tilslutter sig regeringens forslag om forhøjelse af pensionen til samgifte pensionister.

Det tilslutter sig endvidere regeringens forslag om boligydelse til pensionister med den ændring – som led i omlægningen af udgifterne ved lovforslagene – at standardbeløbet for udgifter til drift og vedligeholdelse nedsættes.

Det kan derfor tiltræde de ændringsforslag til forslagene, som socialministeren har stillet, og som er omtalt nedenfor.

Flertallet vil endelig, når der skal ske yderligere udbetalinger fra den sociale pensionsfond, arbejde videre med bl.a. en yderligere indregning af pensionstillægget i grundbeløbet.

Et *mindretal* (centrum-demokraternes, socialistisk folkepartis, Danmarks kommunistiske partis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) er ud over de enkelte partiers principielle synspunkter, som er uddybet i partiernes efterfølgende betækningsbidrag, endes om at foreslå den i socialministerens

lovforslag nævnte beløbsramme på 940 mill. kr. anvendt som vist i følgende oversigt:

Oversigt

1. boligydelse.....	170 mill. kr.
2. udligning – ægtepar....	170 mill. kr.
3. fradragsfrit beløb for opnåelse af pensionstillæg hæves til 15.000 kr. for ægtepar og 12.000 kr. for enlige	185 mill. kr.
4. andre forslag.....	30 mill. kr.
5. generel forhøjelse af pensionstillæg på ca. 750 kr. årligt.....	385 mill. kr.
<u>I alt.....</u>	<u>940 mill. kr.</u>

Mindretallet tilslutter sig socialministerens forslag til boligydelse for lejere, blot med den forskel, at det administreres inden for boligsikringslovgivningens rammer og dermed i boligministeriets regie. Mindretallet tilslutter sig ligeledes ministerens forslag om et særligt tillæg til ægtefæller.

Endvidere fastholder mindretallet ministerens oprindelige forslag om hævelse af det fradragsfrie beløb for pensionister under 67 år.

Restbeløbet foreslår mindretallet fordelt således, at der gives en forhøjelse af pensionstillægget på ca. 750 kr. årligt og en tilsvarende forhøjelse til invalidepensionister med laveste invalidepension. Samtidig foreslår mindretallet indtægtsgrænsen for fuldt pensionstillæg hævet, således at pensionister, der har mindre indtægter ud over pensionen, vil opnå fuldt pensionstillæg, hvis deres indtægter ikke overstiger de foreslåede grænser. Derved vil mindre arbejdsindtægter, indtægter fra en mindre opsparing eller pension ikke føre til nedslag i pensionen.

Et *mindretal inden for mindretallet* (centrum-demokraternes medlem af udvalget) ønsker vedrørende det under I – forslag til lov om boligydelse til pensionister – omhandlede lovforslag at udtale:

Mindretallet kan ikke medvirke til boligydelse til pensionister efter den foreslåede model.

Mindretallet er enigt i de intentioner, der ligger bag lovforslaget, men mener, at det i

stedet burde være baseret på gældende lovgivning, dvs. for lejere en forbedring af de særlige regler for boligsikring, der i dag er gældende for pensionister. For ejere udbygges »lex Erhard« (lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og række-huse) til også at omfatte førtids- og invalidepensionister samt en regulering af de særlige regler om ligning for pensionister, således at disse regler kommer til at omfatte samme persongruppe som »lex Erhard«.

Mindretallet nærer alvorlige betænkeligheder ved lovforslagets gennemførelse, idet det ikke gennem udvalgsarbejdet eller ved de af socialministeren fremsatte ændringsforslag har været muligt at løse forslagens uønskede administrative og boligpolitiske konsekvenser.

Vedrørende de under II, III og IV – forslagene til ændring af pensionslovene – omhandlede lovforslag må mindretallet beklage, at det ikke har været muligt at gennemføre en langsigtet reform for pensionister, hvor bl.a. skatte- og samspilsproblemer var blevet løst. I stedet gennemføres nu en kortsigtet løsning for at afhjælpe de aktuelle skævheder af økonomisk art, der findes i pensionslovgivningen. Mindretallet mener imidlertid ikke, at de pensionister, der har størst behov for en økonomisk håndsrækning, bliver tilgodeset i tilstrækkeligt omfang af den af de fire forligspartier foreslåede fordeling af de midler, der er til rådighed inden for den økonomiske ramme, og foreslår derfor en anden fordeling, der tilgodeser de pensionister, der intet har ud over deres pension, samt de pensionister, der har en mindre indtægt ved siden af. Mindretallet kan på denne baggrund tilslutte sig fordelingen af de 940 mill. kr. som nævnt i den af mindretallet sammen med den af socialistisk folkepartis, Danmarks kommunistiske partis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget afgivne udtalelse.

Som begrundelse for mindretallets stillingtagen henvises til socialchefernes skrivelse af 28. marts 1978 (optrykt som bilag til betænkningen), hvori det klart fremgår, hvilke praktiske vanskeligheder der er forbundet med gennemførelsen af pensionsreformen – især boligydelse for ejere. Endvidere understøtter det også mindretallets ønske om en ændret fordeling af den økonomiske ramme på 940 mill. kr., således at de dårligst stillede pensi-

onister får de største forhøjelser af deres pension.

Et andet mindretal inden for mindretallet (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ønsker vedrørende det under I – forslag til lov om boligydelse til pensionister – omhandlede lovforslag at udtale, at mindretallet er enig i, at boligudgifterne for pensionister har stor betydning for, hvad der er tilbage til øvrigt forbrug.

Derfor kan mindretallet tilslutte sig intentionerne i dette lovforslag for lejernes vedkommende.

Mindretallet mener dog, at boligydelsen bør administreres i boligministeriet og ikke i socialministeriet.

Boligydelser for ejerne kan mindretallet ikke tilslutte sig, da det finder det urimeligt, at denne kan kapitaliseres af arvingerne. Derimod finder mindretallet det rimeligt, at den lånemulighed, ejerne allerede har med hensyn til jord- og ejendomsskatter, udvides til også at gælde invalidepensionister, enke- og førtidspensionister.

På baggrund af disse overvejelser indstiller mindretallet dette lovforslag til vedtagelse med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

For så vidt angår de under II, III og IV – forslagene til ændring af pensionslovene – omhandlede lovforslag, kan mindretallet acceptere, at der i den nuværende situation kun er 940 mill. kr. til forbedringer for folke-, enke- og invalidepensionister.

Mindretallet er dog ikke enig i forslagens fordeling af midlerne og heller ikke i den fordeling, der vil fremkomme efter vedtagelsen af ministerens ændringsforslag.

Mindretallet mener, at de, der har de mindste indkomster, bør have de største forhøjelser. Derfor bør forhøjelserne lægges på pensionistillæggene, som kun udbetales til de pensionister, der har ingen eller kun meget begrænsede indtægter ved siden af pensionen. Samtidig forhøjes grænserne for indtjening for fradrag i tillægget.

Mindretallet mener også, at en indtægtsregulering som oprindeligt foreslået af ministeren bør fastholdes og udvides til at gælde alle former for indtægter. Mindretallet kan således tilslutte sig en ændring af pensionslovene svarende til den i slutningen af den af

det kommunistiske partis medlem af udvalget afgivne udtalelse trykte oversigt.

Et tredje mindretal inden for mindretallet (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) ønsker at udtale følgende:

I socialministerens oplæg til 1. trin af en pensionsreform er der fastsat en ramme på 940 mill. kr.

Denne udgiftsramme er fastholdt af de fire forligspartier, der uden om folketingets socialudvalg har indgået forlig om pensionsreformen.

Mindretallet accepterer under de givne forudsætninger denne ramme på 940 mill. kr. som udgiftsramme for 1. trin af pensionsreformen, men havde dog hellere set, at hele det beløb, der hvert år indbetales af skatteyderne, og som for tiden beløber sig til 2.714 mill. kr. årligt, blev brugt til forhøjelse af pensionerne i stedet for at blive hensat i en fond, der ikke vil komme de nuværende pensionister til gode. I øvrigt er det mindretallets principielle opfattelse, at pensionerne skal finansieres over de løbende skatter.

Inden for den ramme af 940 mill. kr., som er foreslået, finder mindretallet, at den fordeling, som er tiltrådt af forligspartierne, er uacceptabel. Ifølge forligsforslaget gives der mest til de pensionister, der i forvejen har mest, og urimeligt lidt til dem, der ikke har indtægter ud over pensionen. F.eks. vil et ægtepar, der har indtægter på 38.000 kr. og derover, ved siden af pensionen få en årlig forhøjelse på 3.624 kr. i april 1978-priser, mens ægtefæller uden andre indtægter end pensionen vil få ca. 1.100 kr. årligt. Dertil kommer ydelsen til ægtefæller, der er ens uanset indtægt.

En enlig pensionist med indtægter på ca. 19.000 kr. og derover ved siden af pensionen vil få en årlig stigning på 1.392 kr. i april 1978-priser, mens en enlig uden indtægt bortset fra pensionen vil få 550 kr. årligt.

Mindretallet har derfor udarbejdet et oplæg til en anden anvendelse af de 940 mill. kr. og har tilstillet det og forhandlet det med andre partier i folketinget.

Efter dette forslag vil pensionstillægget kunne forhøjes med ca. 750 kr. årligt, og den fradragsfri grænse, før pensionstillægget nedskæres, vil kunne hæves til 15.000 kr. for ægtefæller og 12.000 kr. for enlige. Pensionstillægget vil først bortfalde helt ved indtægter

på 58.000 kr. for ægtefæller og 34.000 kr. for enlige.

Konsekvensen af mindretallets forslag bliver, at de, der får de største forhøjelser, er pensionister uden indtægter ud over pensionen og pensionister med mellemindtægter, således at flere vil opnå fuldt pensionstillæg, og således at alle vil få en rimelig stigning.

I forligspartiernes forslag vil det derimod blive gruppen af bedst stillede pensionister, der får mest, mens mellemindkomsterne ikke får mere end ved mindretallets forslag.

Vedr. forslaget om boligydelse:

ad ejere:

Loven om pensionister i eget hus (lex Erhard) udvides til også at omfatte førtids- og enke- og invalidepensionister. Overskud af egen bolig som følge af lejeværdi kan indgå i lånet med det skatteprovenu, overskuddet måtte have.

Det forudsættes, at lånene tilbagebetales ved ejerskifte. Det betragtes ikke som ejerskifte, hvis ejendommen overtages af den længstlevende ægtefælle eller en samboende person, såfremt husstandsindtægten ikke overstiger den hidtidige husstandsindkomst. Det påhviler kommunalbestyrelsen at vurdere, hvorvidt det findes rimeligt at fortsætte ordningen.

ad lejere:

Boligyldelse til lejere gives efter retningslinjerne i ministerens forslag, men det forudsættes, at den administrative myndighed fortsat skal ligge i boligministeriet, idet det naturligt må være boligministeriet, der på dette område er i besiddelse af den bedste ekspertise.

Når det centrale boligregister til efteråret er køreklar, forudsættes det, at værelsesantal, jfr. lovens bestemmelser, suppleres med et arealkriterium som betingelse for retten til boligydelse.

Med hensyn til boligydelsen er der tale om en fastholdelse af gældende principper om lån til ejere og tilskud til lejere. Mindretallet er enig i princippet om en huslejestørrelse på 15 pct. af husstandsindkomsten, men ville gerne have haft varme- og vedligeholdelsesudgifter med i beregningen. Mindretallet ser hellere loven administreret inden for den gældende lovgivnings rammer. Mindretallet

har foreslået, at værelseskriteriet for at opnå boligydelse suppleres med et arealkriterium, når boligregisteret foreligger. Mindretallet forbeholder sig endvidere ret til ved 3. behandling at fremkomme med ændringsforslag til boligydelsen vedrørende en fast kvota i boligmassen forbeholdt pensionister, såfremt mindretallets beslutningsforslag nr. B 47 – forslag til folketingsbeslutning om forbedring af pensionisternes boligforhold – ikke kommer til 2. (sidste) behandling forinden.

Endelig mener mindretallet, at det er urimeligt at yde fuld folkepension til mennesker, der har en indtægt svarende til gennemsnitslønnen for en arbejder, samtidig med at

pensionister uden andre indtægter spises af med et eksistensminimum. Som følge heraf foreslår mindretallet fuld indtægtsregulering af pensionerne, hvilket iflg. svar fra socialministeriet af 7. april 1978 til socialudvalget giver et merprovenu på 500 mill. kr. netto. Merprovenuet foreslås anvendt til forhøjelse af pensionstillæggene. Efter mindretallets forslag vil pensionister med årlige indtægter på: 15.000 kr. for ægtepar og 12.000 kr. for enlige, få en årlig stigning på mindst 1.750 kr. hver. Selv uden det ekstraprovenu, som opnås ved indtægtsregulering, vil mindretallets forslag give større forhøjelse af pensions-tillægget end forligspartiernes.

Oversigt over mindretallets forslag til anvendelse af de 940 mill.:

Oversigt		940 mill.
1. boligydelse	170 mill.	
2. udligning – ægtepar	170 mill.	
3. fradragsfrit beløb for opnåelse af fuldt pensionstillæg hæves til 15.000 kr. for ægtefæller og 12.000 kr. for enlige	185 mill.	
4. andre forslag	30 mill.	
	555 mill.	
5. Forhøjelse af pensionstillæg (ca. 750 kr. årligt)	385 mill.	
Ialt	940 mill.	

Mindretallets forslag til merprovenu:

6. indtægtsregulering		500 mill.
7. forhøjelse af pensionstill. m.v. ¹⁾	500 mill.	
	1440 mill.	1440 mill.

¹⁾ Det samlede provenu til forhøjelse af pensionstillæg andrager herefter 500 mill. + 385 mill. = 885 mill. kr. eller ca. 1.750 kr. pr. pensionist pr. år.

I øvrigt forbeholder mindretallet sig ret til at fremkomme med yderligere ændringsforslag til lovforslagenes 3. behandling.

Et fjerde mindretal inden for mindretallet (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) mener, at de foreliggende pensionsforslag er en forbedring i forhold til de nuværende love. Der er generelt sket en forbedring med socialministerens ændringsforslag, specielt er mindretallet glad for, at pensionen ikke er blevet indtægtsbestemt. Mindretallet beklager, at kun en tredjedel af pensionstillægget er blevet indregnet i grundbeløbet og havde

gerne set hele tillægget indregnet. Indtægtsbestemt tillæg samtidig med en indtægtsbestemt boligydelse kan nedsætte værdien af en ekstraintægt stærkt.

Mindretallet er tilfreds med boligydelsen til lejerne, men ikke til ejerne, og foreslår, at de lån, en pensionist må tage for at klare at blive boende i egen bolig, gøres rentefri, men indeksbestemmes. Mindretallet mener, at standardfradrag til vedligeholdelse er for lille og foreslår det forhøjet. Som altid går mindretallet imod at sidestille ægteskabslignende forhold med ægteskaber. I det under I – forslag til lov om boligydelse til pensionister –

omhandlede lovforslag går mindretallet ind for socialministerens ændringsforslag nr. 2-4, 6, 7, 16, 33-38 og 43-46. Foruden de af mindretallet sammen med centrumdemokraternes, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget stillede ændringsforslag har mindretallet endvidere som supplerende og delvis subsidiære ændringsforslag stillet ændringsforslagene nr. 19, 24 og 32.

Som begrundelse for mindretallets ændringsforslag til det under I omhandlede lovforslag § 13, stk. 4, nr. 3 og 4, anføres, at mindretallet ikke ønsker at sidestille ægtekabslignende forhold med ægtekabet.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) finder det indgåede forlig mellem de fire gamle partier uacceptabelt ringe.

Der tales om 1. trin i en pensionsreform. Ingen ved, hvor 2. trin fører hen.

Der tales om midlerne i den sociale pensionsfond, som om disse er en håndfast realitet. Det foregøgles, at 940 mill. kr. er til rådighed til pensionisterne, hvor realiteten er, at man planlægger at udskrive nye skatter for at skaffe disse penge.

Der indføres en overbureaukratisk uforståelig boligydelse for ejere, der nedvurderer ældre i egen bolig til at blive sociale tilfælde og i øvrigt kommer til at virke som en støtte til dem, der har mindst brug for denne.

Der indføres boligydelse til lejere i sociallovgivningen, der bl.a. medfører diskrimination af pensionister i ældre billigere boliger.

Der sker ingen som helst reel udvikling i retning af ens pensioner, idet forligspartierne fortsat ønsker de store pensionsfordele forbeholdt de offentligt ansatte med deres mange privilegier i øvrigt.

Mindretallet indstiller boligydelseslovsforslagene til forkastelse, men forsøger alligevel gennem ændringsforslag at få disse gjort mindre urimelige. Mindretallet indstiller pensionlovene i øvrigt til vedtagelse med det af mindretallet stillede ændringsforslag, der, hvis det vedtages, vil medføre reelle og betydelige forbedringer for alle pensionister, nemlig en pension i 1979 på 31.200 kr. til enhver folkepensionist over 67 år, 62.400 kr. til ægtepar.

Taget gældende satser for arbejdsløshedsunderstøttelse og social bistand i øvrigt i be-

tragtning finder mindretallet, at folketingset ikke fortsat kan være bekendt at varetage pensionisternes interesser så ringe, som det hidtil er sket.

Mindretallet havde været indstillet på at indgå et kompromis på basis af rammen på de 940 mill. kr., såfremt der havde kunnet opnås et flertal for en fornuftig fordeling af disse midler som et skridt på vejen mod en ensartet og forbedret folkepension. En naturlig del af et sådant forlig ville være en gennemførelse af forslaget fra centrumdemokraterne, socialistisk folkeparti, Danmarks kommunistiske parti og kristeligt folkeparti om en forhøjelse af indtægtsgrænsen for at opnå fuldt pensionstillæg med den deraf følgende administrationsbesparelse og beskyttelse af pensionister med beskædne merindtægter.

Der er dog en enkelt positiv islæt i pensionsforslaget. Nemlig indførelsen af underretningspligt for kommende pensionister. Denne del af forliget modsvarer helt forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Underretningspligt for det offentlige) (L 154), der i indeværende samling er blevet stillet af mindretallet og derefter blev syltet i socialudvalget. At regeringen dermed har undgået at få vedtaget mindretallets forslag er sigende, men ikke væsentligt. Det væsentlige for mindretallet er naturligvis, at dets forslag på denne måde vedtages.

Ad I. Forslag til lov om boligydelse til pensionister.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (centrumdemokraternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Ad II. Forslag til lov om ændring af lov om folkepension.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m.v.).

Ad III. Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m.v.).

Ad IV. Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m.fl.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb m.v.).

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag. Såfremt det af mindretallet stillede ændringsforslag nr. 4 til det under II omhandlede lovforslag (folkepension) vedtages ved lovforslagenes 2. behandling, vil de nødvendige konsekvensændringsforslag til lovforslagene blive fremsat til lovforslagenes 3. behandling.

Et *andet mindretal* (centrum-demokraterenes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og

tiltrådte ændringsforslag. Såfremt de af mindretallet sammen med det tredje mindretal stillede ændringsforslag nr. 9 og 10 til det under II omhandlede lovforslag (folkepension) vedtages ved lovforslagenes 2. behandling, vil de nødvendige konsekvensændringsforslag til lovforslagene blive fremsat til lovforslagenes 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslagene til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag. Såfremt det af mindretallet stillede ændringsforslag nr. 6 og de af mindretallet sammen med det andet mindretal stillede ændringsforslag nr. 9 og 10 til det under II omhandlede lovforslag (folkepension) vedtages ved lovforslagenes 2. behandling, vil de nødvendige konsekvensændringsforslag til lovforslagene blive fremsat til lovforslagenes 3. behandling.

Ad V. Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb).

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ad VI. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, det konservative folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (centrum-demokraterne, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslag

til

I. Forslag til lov om boligydelse til pensionister

Af et *mindretal* (Pilgaard Andersen (FP), Irene Heintzelmann (FP) og Jørgen Junior (FP)):

Til § 3

1) *Stk. 1, nr. 2*, affattes således:

»2) at pensionisten, dennes ægtefælle eller en person, der har boet sammen med pensionisten i de sidste 5 år, er berettiget ifølge lejekontrakten, andelsbeviset eller skødet.«

Til § 4

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh.a.) (S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer Møller (S), Tastesen (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF), Janne Normann (RV) og Inge Krogh (KrF)):

2) I *stk. 1, nr. 1*, ændres »og eget wc,« til: »og wc i umiddelbar tilknytning til boligen, og«.

3) *Stk. 1, nr. 2*, udgår.

Nr. 3 bliver herefter nr. 2.

4) I *stk. 2* ændres »stk. 1, nr. 3« til: »stk. 1, nr. 2«.

Af et *mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD), Ebba Strange (SF), Tove Jørgensen (DKP) og Inge Krogh (KrF)):

5) I *stk. 2* ændres ordene »Det sociale udvalg« til: »Kommunalbestyrelsen«.

(Vedtages ændringsforslaget, foretages tilsvarende ændringer i § 5, *stk. 1*, § 6, *stk. 1, stk. 2 og stk. 3*, § 7, *stk. 2, stk. 3, 1. og 2. pkt.*, og *stk. 4*, § 20, *stk. 1*, § 23, *stk. 2*, § 28, *stk. 1*, § 31 (2 steder), § 33, *stk. 2*, § 34, *stk. 4*, og § 36).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 2*:

6) *Stk. 3, 1. pkt.*, affattes således:

»Der kan ikke udbetales boligydelse, hvis boligens gulv ligger under det omgivende terræn, eller hvis boligen er beliggende i korridorejendomme eller i bag- og sidehuse, hvis opførelse er påbegyndt før 1890.«

7) I *stk. 4* ændres »stk. 1, jfr. stk. 2.« til: »stk. 1, jfr. stk. 2 samt stk. 3.«

Til § 8

Af *mindretallet under nr. 5*:

8) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh.a.) (S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer Møller (S), Tastesten (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF) og Janne Normann (RV)):

9) *Stk. 1, nr. 3*, affattes således:

»3) skat af overskuddet på ejendommen for det indkomstår, som boligydelsen vedrører, beregnet med skatteprocenten på 1. trin på statsskatteskalaen og med de kommunale skatteprocenter, der gælder for den pågældende.«

10) *Stk. 2, nr. 1*, affattes således:

»1), skattefordel af underskuddet på ejendommen for det indkomstår, som boligydelsen vedrører, beregnet med skatteprocenten på 1. trin på statsskatteskalaen og med de kommunale skatteprocenter, der gælder for den pågældende, og «.

Til § 9

Af *mindretallet under nr. 5:*

11) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren* tiltrådt af *flertallet under nr. 9:*

12) I stk. 1, nr. 2, ændres »vej- og kloakafgifter« til: »vej- og kloakbidrag«.

Af *mindretallet under nr. 5:*

13) I stk. 2 ændres ordet »Socialministeren« til: »Boligministeren«.

(Vedtages ændringsforslaget, foretages tilsvarende ændringer i § 12, stk. 2, § 25, § 27, stk. 5, og § 29, stk. 2 og 3).

Af *mindretallet under nr. 1:*

**14) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:
»Stk. 3, Renter af lån i medfør af denne lov er ikke fradragsberettiget ved opgørelsen af pensionistens skattepligtige indkomst.«**

Af *mindretallet under nr. 5:*

Til § 10

15) Paragraffen udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Pilgaard Andersen (FP), Irene Heintzelmann (FP) og Jørgen Junior (FP)):

Til § 11

**16) Som nyt 2. og 3. pkt. tilføjes:
»Hvis der i husstanden er 4 eller flere børn, forhøjes maksimumsbeløbet dog med 25 pct. Hvis boligen er indrettet for og bebos af stærkt bevægelseshæmmede, forhøjes maksimumsbeløbet med 50 pct.«**

Til § 12

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 9:*

**17) Stk. 1, 4. pkt., affattes således:
»Tilskrevne renter på lån i henhold til denne lov og lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse samt ydelser efter kapitel 9 og 10 i lov om**

social bistand medregnes i husstandsindkomsten.«

Af *mindretallet under nr. 1:*

18) I stk. 4 tilføjes efter ordene »lønnet beskæftigelse« ordene: », såfremt de pågældende ikke selv modtager pension m.v. som nævnt i § 2, stk. 1.«

Til § 13

Af et *mindretal* (Inge Krogh (KrF)):

19) Stk. 4, nr. 3 og 4, udgår.

Af et *mindretal* (Pilgaard Andersen (FP), Irene Heintzelmann (FP), Jørgen Junior (FP)) tiltrådt af et *andet mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD) og Tove Jørgensen (DKP)):

20) Efter stk. 4, nr. 4, indsættes som nyt nummer:

»5) at samlivet ophører ved separation eller skilsmisse.«

Af *mindretallet under nr. 5:*

Til § 15

21) Paragraffen udgår.

Til § 16

22) Paragraffen udgår.

Af et *mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD), Ebba Strange (SF) og Tove Jørgensen (DKP)):

Til § 17

23) Paragraffen udgår.

Af *mindretallet under nr. 19:*

24) Paragraffen affattes således:

»§ 17. Boligydelsen i form af lån med tilbagebetalingspligt er rentefrit. Lånet pristalsreguleres, og det således pristalsregulerede lånebeløb meddeles pensionisten ved den årlige opgørelse over den udbetalte pension.«

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 9:*

25) I 1. pkt., ændres »i hvert år« til: »det foregående år«.

Til § 18

Af *mindretallet under nr. 5:*

26) Paragraffen udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

27) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Boligydelse i form af lån kan kun udbetales, såfremt der kan tinglyses sikkerhed herfor inden for ejendomsvurderingen for den pågældende ejendom.«

Til § 19

Af *mindretallet under nr. 5:*

28) Paragraffen udgår.

Af *mindretallet under nr. 1:*

29) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Det er en betingelse for at anvende bestemmelserne i stk. 2, at den pågældende nye ejer selv er berettiget til at modtage boligydelse efter loven.«

Af *mindretallet under nr. 5:*

Til § 21

30) I stk. 1 ændres ordene »Chefen for sikringsstyrelsen« til: »Boligministeren«.

(Vedtages ændringsforslaget, foretages tilsvarende ændringer i § 27, stk. 6, § 32 og § 37, stk. 3).

Til § 27

Af *socialministeren, tiltrådt af flertallet under nr. 9:*

31) I stk. 1, nr. 1, ændres »3.200 kr.« til: »2.600 kr.«.

Af *mindretallet under nr. 19:*

32) I stk. 1, nr. 1, ændres »3.200 kr.« til: »4.000 kr.«.

Af *socialministeren, tiltrådt af flertallet under nr. 16:*

33) I stk. 1, nr. 2, ændres »(§ 11)« til: »(§ 11, 1. pkt.)«.

34) I stk. 1 indsættes efter nr. 2 som nyt nummer:

»3) de særlige maksimumsbeløb for den årlige boligudgift (§ 11, 2. og 3. punktum) udgør henholdsvis 23.100 kr. og 27.800 kr.«

Nr. 3–11 bliver herefter nr. 4–12.

35) I stk. 2, 1. pkt., ændres »nr. 1–5 og nr. 7–11« til: »nr. 1–6 og nr. 8–12«, i *stk. 3, 1. pkt.,* ændres »nr. 1–5« til: »nr. 1–6«, i *stk. 3, 2. pkt.,* ændres »nr. 7–11« til: »nr. 8–12« og i *stk. 4, 1. pkt.,* ændres »nr. 6« til: »nr. 7«.

36) Stk. 5 affattes således:

»Stk. 5. Socialministeren kan forhøje maksimumsbeløbene for den årlige boligudgift, jfr. stk. 1, nr. 2 og 3, på grundlag af stigninger i boligudgifterne.«

37) Før Kapitel 8 indsættes Kapitel 11 *Boligydelse til pensionister i kommunale pensionistboliger*, der ændres til Kapitel 8, samt §§ 33–37, der herefter bliver §§ 28–32.

38) Kapitel 8 *Klageadgang*, Kapitel 9 *Findnsiering* og Kapitel 10 *Administration* ændres til Kapitel 9 *Klageadgang*, Kapitel 10 *Finansiering* og Kapitel 11 *Administration*.

§§ 28–32 bliver herefter §§ 33–37.

Af *mindretallet under nr. 5:*

Til § 28

39) I stk. 1 ændres »amtsankenævnet« til: »amtmanden« og ordene »den sociale ankestyrelse« til: »boligministeren«.

(Vedtages ændringsforslaget, foretages tilsvarende ændringer i § 28, stk. 2, stk. 3, 1. og 2. pkt., og stk. 4, samt § 30).

40) I stk. 3, 3. pkt., ændres ordene »formanden for amtsankenævnet« til: »amtmanden« og ordene »chefen for ankestyrelsen« til: »boligministeren«.

Til § 30

41) Ordet »Sikringsstyrelsen« ændres til: »Boligministeren«, og ordet »socialministeren,« udgår.

Til § 31

42) 2. pkt. udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 16*:

Til § 34 (der bliver § 29)

43) I stk. 2 og 3 ændres »jfr. § 37« til: »jfr. § 32«.

Til § 35 (der bliver § 30)

44) I stk. 3 ændres »efter § 34« til: »efter § 29«.

Til § 36 (der bliver § 31)

45) Ordene »efter § 34, stk. 3« ændres til: »efter § 29, stk. 3«.

Til § 37 (der bliver § 32)

46) I stk. 1 ændres »§ 34« til: »§ 29«, i nr. 1 ændres »(§ 34, stk. 2)« til: »(§ 29, stk. 2)« og i nr. 2 ændres »(§ 34, stk. 3)« til: »(§ 29, stk. 3)«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Det findes ikke rimeligt, at betingelsen for boligydelse er betinget af, at pensionisten eller dennes ægtefælle skal være eneste berettigede ifølge lejekontrakt m.m. Der findes i det praktiske liv utallige tilfælde, hvor pensionister bor sammen uden at være gift, eller hvor det f.eks. er mor og datter eller lignende. Forslaget betyder, at pensionister ikke kan få boligydelse, hvis ikke den anden parts navn udgår af lejekontrakten med deraf følgende problemer, når pensionisten dør.

Til nr. 2

I det oprindelige lovforslag blev der opstillet en række kvalitetskrav, som pensionistens bolig skal opfylde for, at der kan udbetales boligydelse. I forhold til boligsikringslovens kvalitetskrav var der tale om en skærpelse på et enkelt punkt, idet boligen skulle være forsynet med eget wc.

Denne skærpelse blev i bemærkningerne til lovforslaget begrundet med, at der til stadiet foretages forbedringer i boligmassen,

og at der med boligydelsen gennemføres en forbedret boligstøtte til pensionisterne.

Uanset vigtigheden af at pensionister får boliger af en sådan kvalitet, at det kan virke plejehjemsforebyggende, må det også tages i betragtning, at der er praktiske vanskeligheder forbundet med en hurtig gennemførelse af den nævnte form for forbedring af den ældre boligmasse.

På denne baggrund foreslås det, at skærpelsen af kvalitetskravet om eget wc til boligen ikke skal gennemføres fra ordningens start. Ændringsforslaget går derfor ud på, at kvalitetskravet blot udformes på samme måde som i boligsikringsloven, dvs. at der skal være wc i umiddelbar tilknytning til boligen.

Det foreslås samtidig, at socialministeren 3 år efter ordningens start afgiver en redegørelse til folketingets socialudvalg om, hvorvidt der er mulighed for at gennemføre den i og for sig ønskelige skærpelse af kravet om eget wc til boligen.

Ændringsforslaget betyder, at den hidtidige praksis efter boligsikringsloven vil blive videreført. Der vil således kunne udbetales boligydelse til pensionister i lejligheder, hvis wc'et blot ligger på samme etage som lejligheden og det højst benyttes af to husstande.

Ændringsforslaget medfører ingen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen. Dette skyldes dels det lille antal pensionisthusstande (ca. 5000), der er omfattet af forslaget, dels at disse husstande i stedet ville have modtaget boligsikring. Da de pågældende boliger må antages at have ret lave huslejer, vil udgiften til boligydelse til de pågældende husstande ikke afvige så meget fra boligsikringsudgiften, at det under hensyn til den usikkerhed, der er knyttet til beregningerne af merudgiften ved boligydelsen, giver anledning til at ændre udgiftsskønnet.

Til nr. 3, 4, 6 og 7

Ændringsforslagene går ud på, at der på samme måde som i boligsikringsloven indføres en dispensationsadgang for boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn, forudsat boligen er tilfredsstillende i sundhedsmæssig henseende.

Ændringsforslagene vil betyde, at der vil blive to særlige kategorier af boliger, hvor det sociale udvalg efter § 4, stk. 3, 2. punkt

tum, har mulighed for at tillade udbetaling af boligydelse, såfremt boligen med hensyn til lunhed, tørhed og adgang til lys og luft ikke er ringere end gennemsnittet af boliger i kommunen. For det første boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn. For det andet boliger, der er beliggende i korridor-ejendomme eller bag- og sidehuse, hvis opførelse er påbegyndt før 1890.

Reglen i boligydelsesloven vil herefter fuldstændig komme til at svare til reglen i boligsikringsloven.

Ændringsforslagene medfører ingen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen, idet det i forslaget om boligydelse ikke har været hensigten at skærpe de krav, der stilles til boligens kvalitet, i forhold til de krav, der stilles i boligsikringen.

Til nr. 5, 8, 11, 13, 15, 21, 22, 23, 26, 28, 30 og 39-42

Forslagsstillerne mener, at boligydelsen til lejere bør gives efter retningslinjerne i ministerens forslag, men det forudsættes, at den administrative myndighed fortsat skal ligge i boligministeriet, idet det naturligt må være boligministeriet, der på dette område er i besiddelse af den bedste ekspertise.

Det forudsættes endvidere, at når det centrale boligregister til efteråret er køreklar, skal værelsesantal, jfr. lovens bestemmelser, suppleres med et arealkriterium som betingelse for retten til boligydelse, således at pensionister i små lejligheder med flere rum ligestilles med pensionister i store lejligheder med få rum.

Til nr. 9 og 10

I det oprindelige forslag var det hensigten at foretage en nøjagtig opgørelse af den skattemæssige virkning af, at overskud/underskud indgår i den skattepligtige indkomst og derved påvirker den indkomstskat, der skal betales. Det var derfor i forslaget fastsat, at det beløb, som skulle indgå i opgørelsen af boligudgiften, skulle beregnes på grundlag af det senest slutlignede indkomstår.

I forbindelse med den praktiske planlægning af boligydelsen er man imidlertid blevet opmærksom på en række faktorer, som vil betyde, at det vil være administrativt uhen-

sigtsmæssigt at benytte en opgørelse af en udgift, som tidsmæssigt vedrører en periode, der ligger ca. 2 år forud for opgørelsen af boligudgiften.

Ændringsforslagene går derfor ud på at opgøre overskud/underskud på ejendommen for det samme indkomstår, som boligydelsen vedrører. Den skattemæssige virkning af overskud/underskud af egen bolig foreslås beregnet efter de samme principper som for beregningen af værdien af personfradraget. Dette betyder, at det beløb, som medregnes/fradrages i boligudgiften, er det opgjorte overskud/underskud multipliceret med den skatteprocent, som gælder på 1. trin på statskatteskalaen og med de kommunale skatteprocenter, som gælder for den pågældende.

Da den overvejende del af pensionistejere betaler skat efter 1. trin på statsskatteskalaen, vil forslagene i langt de fleste tilfælde betyde en nøjagtig beregning af den skattemæssige virkning af overskud/underskud.

Ændringsforslagene medfører, at alle de udgifter, som medtages ved opgørelsen af boligudgiften for ejere, bliver udgifter, som tidsmæssigt vedrører samme periode som boligydelsesåret. Dette betyder endvidere, at eventuelt kommende ændringer i beregningen af overskud/underskud af egen bolig automatisk vil slå igennem ved beregningen af boligudgiften.

Ændringsforslagene skønnes ikke at medføre nogen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen.

Ændringsforslagene vil administrativt medføre en forenkling.

Til nr. 12

Forslaget om at anvende udtrykket »vej- og kloakbidrag« skyldes et ønske om at tydeliggøre, at pensionisten ved opgørelsen af boligudgiften efter § 9 kan få medregnet de renter og afdrag, der vedrører selve anlægsgælden, hvorimod de løbende udgifter til disse anlæg omfattes af standardbeløbet for udgifterne til ejendommens drift og vedligeholdelse.

Til nr. 14

Det findes aldeles forkasteligt, at der kan ske rentefradrag for ikke forfaldne og ikke erlagte renter i medfør af en pensionslov, når

dette er i strid med alm. gældende skattelovgivning. Det er også moralsk forkert, at bedrestillede pensionister i eget hus ved hjælp af sociale boliglove bringes i stand til at nedbringe deres skattepligtige indtægt for derefter næste år at opnå endnu større sociale ydelser. Jo længere tid ordningen virker, jo lavere indtægt vil pensionisten få, og jo større socialt betingede boligydelseslån vil man være i stand til at opnå.

Til nr. 16

Ændringsforslaget indeholder ændringer i forhold til det oprindelige forslag for to grupper af pensionister, dels stærkt bevægelseshæmmede pensionister, dels pensionister med 4 eller flere børn i husstanden.

1. For stærkt bevægelseshæmmede pensionister, der bor i kommunale pensionistboliger, medfører lovforslaget ingen ændringer i forhold til boligsikringsloven, idet pensionisten som hidtil skal betale enten 12 eller 15 pct. af sin indkomst i husleje. På samme måde overføres den særlige refusionsregel i boligsikringsloven om, at kommunen for pensionistboliger, der er indrettet for og bebos af stærkt bevægelseshæmmede, kan anmelde et beløb til refusion, som er 50 pct. større end det almindelige maksimumsbeløb for den årlige boligydelse.

For den mindre del af de stærkt bevægelseshæmmede pensionister, der bor i almindelig udlejningsbyggeri eller i ejerbolig, indeholder lovforslaget derimod en forbedring i forhold til boligsikringsloven, idet der efter bestemmelsen i lovforslagets § 14 foretages en forhøjelse af maksimumsbeløbet for den årlige boligydelse med 50 pct. (16.440 kr. i 1977-niveau). Forhøjelsen er begrundet i, at disse pensionister ofte vil have en relativt høj husleje på grund af deres handicap.

Ifølge det oprindelige lovforslag er maksimumsbeløbet for den årlige boligudgift imidlertid ens for alle pensionister (20.700 kr. i 1977-niveau). Dette betyder, at de stærkt bevægelseshæmmede pensionister ikke vil have glæde af det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen, hvis deres husstandsindkomst er større end ca. 28.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 4.200 kr. (15 pct. af 28.000 kr.). Lægges dette beløb sammen med maksimumsbeløbet for bolig-

ydelsen på 16.440 kr., nås grænsen for den årlige boligudgift på 20.700 kr.

2. For pensionister, der har 4 eller flere børn i husstanden, er maksimumsbeløbet for den årlige boligydelse ifølge det oprindelige lovforslag foreslået forhøjet med 25 pct. (13.692 kr. i 1977-niveau). Også for denne gruppe pensionister foreligger det problem, at de på grund af maksimumsbeløbet for boligudgiften på 20.700 kr. ikke har glæde af det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen, hvis deres husstandsindkomst er større end ca. 47.000 kr.

Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 7.050 kr. (15 pct. af 47.000 kr.). Lægges dette beløb sammen med maksimumsbeløbet for boligydelsen på 13.692 kr., nås grænsen for den årlige boligudgift på 20.700 kr.

Ændringsforslagene har på denne baggrund til formål at give de forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen større reel virkning for de to grupper af pensionister.

For de stærkt bevægelseshæmmede pensionister foreslås maksimumsbeløbet for boligudgiften forhøjet med 50 pct. Dette vil betyde, at den tidligere nævnte indkomstgrænse på ca. 28.000 kr. sættes op til ca. 78.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 14.500 kr. (beregnet som 15 pct. af de første 50.000 kr. samt 25 pct. af de resterende 28.000 kr.). Lægges egenbetalingen på 14.500 kr. sammen med det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen på 16.440 kr., nås grænsen for det foreslåede nye maksimumsbeløb for boligudgiften på 31.100 kr. (27.800 kr. i pristal 100).

For pensionister med 4 eller flere børn foreslås maksimumsbeløbet for boligudgiften forhøjet med 25 pct. Dette betyder, at den tidligere nævnte indkomstgrænse på ca. 47.000 kr. sættes op til ca. 68.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 12.000 kr. (beregnet som 15 pct. af de første 50.000 kr. samt 25 pct. af de resterende 18.000 kr.). Lægges egenbetalingen på 12.000 kr. sammen med det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen på 13.692 kr., nås grænsen for det foreslåede nye maksimumsbeløb for boligudgiften på 25.900 kr. (23.100 kr. i pristal 100).

Der findes ingen opgørelse over, hvor mange bevægelseshæmmede pensionister der

bor i almindeligt udlejningsbyggeri med en husleje, der overstiger det normale maksimum for boligudgiften. Det skønnes dog, at det kun drejer sig om et meget beskedent antal, hvorfor der vil blive tale om yderst begrænsede merudgifter ved at forhøje den maksimale boligudgift for denne gruppe med 50 pct.

På tilsvarende måde vil forslaget om at forhøje den maksimale boligudgift for pensionister med 4 eller flere børn kun have virkning i et så begrænset antal tilfælde, at det ikke giver anledning til at ændre det samlede udgiftsskøn for boligydelsen.

Til nr. 17

Renter på lån efter boligydelsesloven vil efter skattelovgivningens regler kunne fratrækkes i pensionistens skattepligtige indkomst, så snart rentebeløbet er tilskrevet lånets hovedstol. Denne fradragsret gælder i dag for så vidt angår tilskrevne renter på lån ydet efter indenrigsministeriets lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse (parcelhusloven).

Den løbende fradragsret betyder, at den skattepligtige indkomst – som stort set danner grundlag for udmålingen af boligydelsen – reduceres med de tilskrevne renter. Fradragsretten vil således medføre, at boligydelsen alt andet lige stiger.

Ændringsforslaget har på denne baggrund til formål at neutralisere rentefradragsrettens virkning på boligydelsens størrelse. Dette foreslås at ske på den måde, at den skattepligtige indkomst forhøjes med det rentebeløb, der hvert år tilskrives lån efter boligydelsesloven og lån efter parcelhusloven. Herved opnås, at fradragsretten bliver uden betydning for boligydelsens fremtidige størrelse.

Forhøjelsen af den skattepligtige indkomst med det tilskrevne rentebeløb vil kunne ske maskinelt, i hvert fald for så vidt angår lån efter boligydelsesloven, og vil derfor ikke give noget administrativt merarbejde af betydning.

De økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget vil i de første år ikke være af nævneværdig betydning i forhold til regeringens oprindelige forslag. Grunden hertil er især, at der ville være gået en årrække, før den samlede lånemasse opnåede en sådan størrelse, at fradragsretten for renterne heraf ville have

fået nogen væsentlig betydning for størrelsen af den beregnede boligydelse.

På lidt længere sigt vil ændringsforslaget medføre en vis besparelse i forhold til det oprindelige lovforslag.

Til nr. 18

Forslagsstillerne ønsker at klargøre, at der ikke kan gives fradrag i indtægten, hvis det hjemmeboende barn selv oppebærer pension.

Til nr. 19

Forslagsstilleren ønsker ikke at sidestille ægteskabslignende forhold med ægteskabet.

Til nr. 20

Det skønnes rimeligt at lade de samme lempelige regler for forhøjelse af egenbetalingen være de samme, hvad enten pensionisten bliver enlig ved død, skilsmisse eller ved, at den anden kommer på plejehjem.

Til nr. 24

En pristalsregulering af et lånebeløb vil være mere rimelig end en rentetilskrivning, idet en pristalsregulering er et klarere udtryk for lånebeløbets værdiforringelse.

Til nr. 25

Boligyldelse, der udbetales i form af lån, skal ifølge lovforslaget forrentes med en årlig rente, der ligger 3 pct. over Nationalbankens diskonto den 1. oktober.

Ved ændringsforslaget foreslås det, at man ved rentetilskrivningen skal tage udgangspunkt i diskontoen den 1. oktober i det foregående år fremfor at anvende diskontoen den 1. oktober i det år, som boligydelseslånet vedrører.

Ved ændringen opnås to fordele. For det første vil pensionisten altid kende rentens størrelse på det tidspunkt, hvor han optager lånet. For det andet vil det være en administrativ lettelse, at man i tilfælde, hvor lånet forfalder og der derfor skal ske en opgørelse af gældens størrelse, straks kan foretage rentetilskrivningen og dermed afslutte sagen i stedet for at skulle afvente den kommende 1. oktober.

Ændringsforslaget har ikke økonomiske konsekvenser.

Til nr. 27

Forslagsstillerne finder, at der også i denne lov bør stilles krav om, at der findes en rimelig sikkerhed for de ydede lån i ejendommen. Der henvises til den tilsvarende bestemmelse i § 4, stk. 1, 2. pkt., i lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse.

Til nr. 29

Det må være en forudsætning for at overtage de meget gunstige, afdragsfrie lån, at den efterlevende selv opfylder lovens regler for at modtage boligydelse. Det kan ikke være et socialt formål at yde gunstige statslån til efterlevende, som måske slet ikke har økonomisk behov herfor.

Til nr. 31

Ifølge det oprindelige lovforslag skal pensionistens udgifter til ejendommens drift og vedligeholdelse ved udgiftsopgørelsen medregnes i form af et standardbeløb.

Ved ændringsforslaget foreslås standardbeløbet nedsat fra 3.600 kr. til 2.900 kr. i 1977-niveau. Dette betyder en nedsættelse fra 3.900 kr. til 3.100 kr. i 1978-niveau.

Formålet med ændringsforslaget er at nedbringe udgifterne ved boligydelsesordningen. Ændringsforslaget betyder en besparelse på 50 mill. kr. i PL-niveau april 1977.

Til nr. 32

Standardfradraget på 2.000 kr. blev indført i 1965. Med almindelig pristalsregulering skulle den nu være på 4.800 kr. Da vedligeholdelsesudgiften for pensionister nok vil være en smule mindre end den gennemsnitlige vedligeholdelsesudgift for ejerboligen, anser mindretallet 4.000 kr. for en acceptabel minimumsstørrelse.

Til nr. 33-36

Ændringerne, der alene er redaktionelle, er en følge af ændringsforslaget fremsat under nr. 16. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Til nr. 37, 38 og 43-46

Ved ændringsforslagene rykkes kapitel 11 om boligydelse til pensionister i kommunale pensionistboliger frem foran kapitel 8, 9 og 10 om henholdsvis klageadgang, finansiering og administration.

Den foreslåede ændring af rækkefølgen af lovforslagets kapitler skyldes alene ønsket om at tydeliggøre, at bestemmelserne om klageadgang, finansiering og administration også skal anvendes i sager, hvor der udbetales boligydelse til pensionister, der bor i kommunale pensionistboliger.

II. Forslag til lov om ændring af lov om folkepension.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m. v.).

Til titlen

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh. a.) (S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer Møller (S), Tastesen (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF) og Janne Normann (RV)):

1) Undertitlen affattes således:

»(Ændring af grundbeløb og pensionstillæg samt forhøjelse af pension til samgifte m. v.)«.

Til § 1

2) Nr. 1 udgår.

3) I nr. 2 ændres »18.588 kr.« til: »16.392 kr.« og »17.220 kr.« til: »14.832 kr.«.

Af et mindretal (Pilgaard Andersen (FP), Irene Heintzelmann (FP) og Jørgen Junior (FP)):

4) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 3, stk. 2, ændres »15.300 kr.« til: »31.200 kr.« og »13.032 kr.« til: »31.200 kr.«.

Af *socialministeren*, tiltrådt af flertallet under nr. 1:

5) Nr. 3, 4, 9 og 10 udgår.

Af et *mindretal* (Ebba Strange (SF) og Tove Jørgensen (DKP)):

6) Nr. 9 affattes således:

»9. Efter § 5 indsættes:

»§ 6. For personer over 67 år er retten til at modtage folkepension med det fulde grundbeløb efter § 3, stk. 2, betinget af, at pensionistens indtægt, jfr. § 5, nr. 1 og 4, ikke overstiger et fradragsfrit beløb på 24.500 kr., jfr. § 37. For hver 100 kr., indtægten overstiger dette beløb, fradrages 60 kr. i pensionens grundbeløb, alderstillæg og invaliditetstillæg og ventetillæg efter § 39. Folkepensionen falder bort, når den bliver mindre end 1/40 af grundbeløbet.«

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 1*:

7) Nr. 11 affattes således:

»11. I § 8, 2. pkt., indsættes efter »afslutning«: », jfr. § 37«, og 3. og 4. pkt. udgår.«

8) Nr. 13 affattes således:

»13. I § 10, stk. 1, ændres »3.288 kr.« til: »2.628 kr.« og »3.576 kr.« til: »2.820 kr.«.

Af et *mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD), Ebba Strange (SF), Tove Jørgensen (DKP) og Inge Krogh (KrF)):

9) Nr. 13 affattes således:

»13. I § 10, stk. 1, ændres »3.288 kr.« til: »4.038 kr.« og »3.576 kr.« til: »4.326 kr.«.

10) Efter nr. 13 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 10, stk. 2, ændres »3.200 kr.« til: »15.000 kr.« og »2.200 kr.« til: »12.000 kr.«.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 1*:

11) Nr. 14 udgår.

12) I nr. 15 ændres »15.852 kr.« til: »16.284 kr.«.

13) Nr. 16 udgår.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

14) Før nr. 17 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter overskriften til kapitel IV indsættes som ny paragraf:

»§ 17. Det påhviler det sociale udvalg at udsende meddelelse om ret til folkepension. Meddelelsen udsendes i rimelig tid inden den pågældendes fyldte 67. år, for enlige kvinder inden den pågældendes fyldte 62. år.«

Af *socialministeren*, tiltrådt af *flertallet under nr. 1*:

15) Nr. 17 affattes således:

»17. § 23, stk. 1, affattes således:

»Fastsættelse af pensionen sker hver 1. januar med virkning fra denne dato, på grundlag af indtægten i det senest slutlignede indkomstår.«

16) Nr. 18 affattes således:

»18. I § 23, stk. 2, ændres »og hustrutillæg« til: », hustrutillæg og invaliditetstillæg«.

17) I nr. 22 affattes den som § 37, stk. 1, foreslåede bestemmelse således:

»Reguleringspristallet for januar og juli benyttes ved dyrtidsreguleringer af

- 1) pensionens grundbeløb efter § 3, stk. 2,
- 2) pensioner efter § 36 a,
- 3) tillæg efter § 8, § 9, § 10, stk. 1, § 11, stk. 1 og 2 og § 39, stk. 2 og 3,
- 4) beløb efter § 13, stk. 1,
- 5) indtægtsbeløb m. v., der er fastsat i § 4, stk. 1, § 5, nr. 2, litra a og b, og § 10, stk. 2.«

Til § 2

18) Efter »11« indsættes: », 17«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2, hvorefter forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år udgår.

Ændringsforslaget er også en konsekvens af ændringsforslag nr. 8, hvorefter pensions-tillægget opretholdes, men ændres beløbsmæssigt, jfr. bemærkningerne til dette ændringsforslag.

Der henvises til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 2

Ved ændringsforslaget udgår forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år.

Der henvises til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 3

Ændringsforslaget går ud på, at der kun foretages en mindre forhøjelse af grundbeløbet, svarende til, at 1/3 af pensionstillægget indregnes i grundbeløbet. Forslaget om forhøjelse af grundbeløbet til samgifte pensionister opretholdes.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 4

Ændringen er i overensstemmelse med det af forslagsstillerne i L 174 (forslag til lov om ensartet og forbedret folkepension (af Jørgen Junior (FP) m. fl.)) foreslåede: Der sker ingen diskrimination over for ægtepar, lige så vel som andre indtægter ikke berører pensionens størrelse. I øvrigt sker der heller ingen begrænsninger i de rettigheder, pensionister i øvrigt har ifølge gældende lovgivning.

Personer, der modtager anden form for offentlig pension, kan dog ikke oppebære folkepension.

Forslaget vil medføre økonomiske merudgifter af betydelig størrelsesorden, således som der er redegjort for i L 174. Fremskridtspartiet har anvist, hvorfra midlerne kan skaffes:

Gennem sanering af andre offentlige udgifter, der vil medføre en omfordeling til fordel for samfundets svageste gruppe – de ældre. Uagtet at fremskridtspartiets forslag

ikke er blevet fulgt, finder mindretallet det umoralsk, at det skal være samfundets svageste, der skal lide under konsekvenserne af denne uforstand.

Såfremt forslaget vedtages, vil eventuelt nødvendige forslag til konsekvensændringer blive fremsat til lovforslagenes 3. behandling.

Til nr. 5

Ad lovforslagets § 1, nr. 3, der foreslås at udgå: Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2, hvorefter der ikke skal ske indtægtsregulering for arbejdsindtægter for pensionister over 67 år.

Ad lovforslagets § 1, nr. 4, 9 og 10, der foreslås at udgå: Ændringsforslagene er ligeledes en konsekvens af ændringsforslag nr. 2.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 6

Der foreslås en generel indtægtsregulering af alle pensioner, efter de retningslinjer ministeren har givet med hensyn til arbejdsindtægter for pensionister over 67 år, men omfattende alle arter af indtægter. Hvis forslaget vedtages, forudsættes beløbet anvendt til en generel forhøjelse af pensionstillægget.

Til nr. 7

Ved ændringsforslag nr. 2 udgår forslaget om indtægtsregulering for arbejdsindtægter for pensionister over 67 år.

I konsekvens heraf foreslås ved ændringsforslag nr. 7 at opretholde regler om ventetillæg, der har været gældende siden 1. juli 1975 (de store ventetillæg).

Dog foreslås der en mindre, teknisk ændring af bestemmelsen, således at bestemmelserne om pristalsregulering m. v. flyttes til folkepensionslovens § 37, i lighed med hvad der gælder for andre tillæg.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 8

Ved ændringsforslaget opretholdes pensionstillægget, i modsætning til hvad der var tilfældet efter lovforslaget. Der sker dog visse ændringer af tillæggets størrelse.

I forhold til gældende lov sker der en nedsættelse af pensionstillægget. Denne nedsættelse er dog mindre end nedsættelse som konsekvens af, at 1/3 af pensionstillægget indregnes i grundbeløbet, jfr. ændringsforslag nr. 3.

I lovforslaget var foreslået en fuldstændig ophævelse af pensionstillægget og forhøjelse af grundbeløbet med et beløb, svarende til pensionstillægget, dvs. indregning af det fulde pensionstillæg i grundbeløbet.

Ved ændringsforslaget sker der i stedet det, at kun 1/3 af pensionstillægget indregnes i grundbeløbet, og samtidig sker der en forhøjelse af det pensionstillæg, der resterer efter denne delvise indregning. Det vil som nævnt – i forhold til gældende lov – sige, at pensionstillægget nedsættes, men ikke så meget som svarende til indregningen af 1/3 af pensionstillægget i grundbeløbet. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 9

Det foreslås, at restprovenuet af de 940 mill. kr. anvendes til forhøjelse af pensions-tillæggene, således at de, der ikke har indtægter ud over pensionen, opnår en tiltrængt forhøjelse.

Det drejer sig om over halvdelen af samtlige pensionister, der således vil opnå en stigning på ca. 750 kr. årligt.

Til nr. 10

Gennem en forhøjelse af det fradragsfri beløb for pensionstillæg opnås det, at en stor gruppe pensionister, der har ubetydelige indtægter, ud over pensionen vil kunne få fuldt pensionstillæg. Disse indtægter kan stamme fra mindre arbejdsindtægter, fra en lille pensionsforsikring eller opsparing eller lignende. På grund af den nuværende lave grænse for aftrapning af pensionstillæggene rammes de urimeligt hårdt.

Efter forslaget vil pensionstillægget være helt bortfaldet for ægtepar ved indtægt 58.000 kr. i PL-niveau april 78 og for enlige ved indtægt 34.000 kr.

Hvis forslaget vedtages, vil forslagsstillerne udarbejde de nødvendige ændringsforslag mellem 2. og 3. behandling med henblik på at begrænse samspilsproblemerne for pensionister under 67 år.

Til nr. 11

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 2, hvorefter forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år udgår.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 12

Ved ændringsforslaget forhøjes hustrutilægget. Ændringsforslaget er en konsekvens af kun at indregne 1/3 af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøjelsen af det resterende pensionstillæg, jfr. bemærkningerne til ændringsforslag nr. 8.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 13

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 8, hvorved pensionstillægget opretholdes.

Ved ændringsforslaget opretholdes gældende lov, hvorefter pensionstillægget indtægtsreguleres, og hvorefter ægteskabstillægget og hustrutilægget indtægtsreguleres i fortsættelse af pensionstillægget. Som følge af, at pensionstillægget bliver lavere, vil indtægtsreguleringen af ægteskabstillægget og hustrutilægget dog begynde tidligere, jfr. bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 14

Ved ændringsforslaget indføres der pligt for de sociale udvalg til at udsende meddelelse til personer, der nærmer sig pensionsalderen, om ret til folkepension.

Der henvises til bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 15

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 8, hvorved pensionstillægget opretholdes. I øvrigt sker der en forklaring af bestemmelsen i forhold til den affattelse, der var foreslået ved lovforslaget.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 16

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 8, hvorved pensionstillægget opretholdes.

Ved ændringsforslaget opretholdes gældende lov, hvorefter der skal ske ny beregning af pensionen, hvis pensionistens indtægt ændres så meget, at en ny beregning af bl. a. pensionstillægget nu vil give et andet resultat.

Samtidig tydeliggøres det, at bestemmelsen også omfatter invalditetstillægget.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 17

Ændringsforslaget indebærer tekniske ændringer af lovens § 37 om pristalsregulering.

Ændringsforslaget er en konsekvens både af ændringsforslag nr. 2, hvorefter forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år bortfalder, og af ændringsforslag nr. 8 om opretholdelse af pensionstillægget.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 18

Ved ændringsforslaget sættes også lovforslagets § 1, nr. 17, i kraft den 1. juli 1978. Herved tydeliggøres det, at der i 1978 ikke skal ske omregning af pensionen den 1. oktober, idet omregningen udsættes til 1. januar

1979. Dette er i overensstemmelse med, at omregningen både for den foreslåede boligydelse og for pensionerne fremover foreslås at skulle ske pr. 1. januar.

Der henvises endvidere til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende lovforslagene under nr. II, III, IV og V, anført nedenfor under V (bistandsloven).

III. Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m. v.).

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh. a.) (S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer Møller (S), Tastesen (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF) og Janne Normann (RV)):

Til titlen

1) Undertitlen affattes således:

»(Ændring af grundbeløb og pensionstillæg samt forhøjelse af pension til samgifte m. v.)«.

Til § 1

2) I nr. 1 ændres »18.588 kr.« til: »16.392 kr.«, »9.300 kr.« til: »8.196 kr.«, »17.220 kr.« til: »14.832 kr.« og »8.616 kr.« til: »7.416 kr.«.

3) Nr. 8 udgår.**4) Før nr. 9** indsættes som nyt nummer:

»01. I § 11, stk. 1, ændres »3.288 kr.« til: »2.628 kr.« og »3.576 kr.« til: »2.820 kr.«.

5) Nr. 9 udgår.

6) I nr. 10 ændres »15.852 kr.« til: »16.284 kr.« og »18.036 kr.« til: »18.468 kr.«.

7) Nr. 11 udgår.

8) Det under nr. 13 foreslåede § 28, stk. 1, affattes således:

»Fastsættelse af pensionen sker hver 1. januar med virkning fra denne dato på

grundlag af indtægten i det senest slutlignede indkomstår.«

9) Nr. 14 udgår.

10) I nr. 18 indsættes i § 40, stk. 1, nr. 4) efter »§ 10«:

»§ 11, stk. 1,«, og i nr. 5) ændres »§ 12, stk. 4« til: »§ 11, stk. 2«.

Til § 2

11) Efter »§ 1, nr. 5« indsættes: », 13«.

Bemærkninger

Til nr. 1-11

Der henvises til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende pensionsreformen, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at der ikke sker fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet, jfr. ændringsforslag nr. 4 og ændringsforslag nr. 8 til L 158 om ændring af folkepensionsloven.

Til nr. 2

Ved ændringsforslaget foretages kun en mindre forhøjelse af grundbeløbet, svarende til, at 1/3 af pensionstillægget indregnes i grundbeløbet. (Dog opretholdes forslaget om forhøjelse af pensionen til samgifte pensionister).

Det halve grundbeløb til invalidepensionister med laveste invalidepension forhøjes også, jfr. i øvrigt bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 3.

Ændringsforslaget er en konsekvens af forslaget om, at forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år udgår, jfr. ændringsforslag nr. 2 til L 158 om ændring af folkepensionsloven. I konsekvens heraf er bestemmelsen i folkepensionslovens § 7 a foreslået opretholdt ved ændringsforslag nr. 5 til L 158 (ad § 1, nr. 10 i L 158). Den bestemmelse i 80 Udvalgenes betænkninger m. m.

invalidepensionsloven – § 9 a –, der svarer til folkepensionslovens § 7 a, foreslås derfor ligeledes opretholdt.

Ændringsforslaget er endvidere en konsekvens af ikke at foretage fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet, således at pensionstillægget opretholdes, men med ændret beløb, jfr. ændringsforslag nr. 8 til L 158 og ændringsforslag nr. 4 nedenfor.

I øvrigt henvises til bemærkningerne under V nedenfor.

Til nr. 4

Ved ændringsforslaget opretholdes pensionstillægget, men med visse ændringer af tillæggets størrelse, jfr. ændringsforslag nr. 8 til L 158 om ændring af folkepensionsloven.

Til nr. 5

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at den ventetillægsordning, der har været gældende siden 1. juli 1975 (de store ventetillæg) opretholdes, jfr. ændringsforslag nr. 11 til L 158. Ændringsforslaget er således en konsekvens af, at forslaget om indtægtsregulering af pensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år udgår, jfr. ændringsforslag nr. 2 til L 158.

Til nr. 6

Ved ændringsforslaget forhøjes hustrutilægget. Ændringsforslaget er således en konsekvens af kun at indregne 1/3 af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøjelsen af det resterende pensionstillæg, jfr. ændringsforslag nr. 8 til L 158 om ændring af folkepensionsloven. Se også ændringsforslag nr. 12 til L 158.

Til nr. 7

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorved bl. a. pensionstillægget opretholdes, jfr. også ændringsforslag nr. 8 til L 158.

Ved ændringsforslaget opretholdes gældende lov, hvorefter pensionstillægget indtægtsreguleres, og hvorefter ægteskabstillægget og hustrutilægget indtægtsreguleres i fortsættelse af pensionstillægget. Som følge af, at pensionstillægget bliver lavere, vil indtægtsreguleringen af ægteskabstillægget og

hustrutillægget dog begynde tidligere, jfr. bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 8

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorved bl. a. pensionstillægget opretholdes, jfr. også ændringsforslag nr. 8 til L 158.

I øvrigt sker der en forenkling af bestemmelsen i forhold til den affattelse, der var foreslået ved L 159.

Til nr. 9

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 4, hvorved bl. a. pensionstillægget opretholdes, jfr. også ændringsforslag nr. 8 til L 158.

Ved ændringsforslaget opretholdes gældende lov, hvorefter der skal ske ny beregning af pensionen, hvis pensionistens indtægt ændres så meget, at en ny beregning af bl. a. pensionstillægget nu vil give et andet resultat.

Til nr. 10

Ændringsforslaget indebærer tekniske ændringer af invalidepensionslovens § 40 om pristalsregulering.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at pensionstillægget ikke indregnes fuldt ud i grundbeløbet, jfr. ændringsforslag nr. 4 og ændringsforslag nr. 8 til L 158.

Til nr. 11

Ved ændringsforslaget sættes også lovfor-
slagets § 1, nr. 13, i kraft den 1. juli 1978. Herved tydeliggøres det, at der i 1978 ikke skal ske omregning af pensionen den 1. oktober, idet omregningen udsættes til 1. januar 1979. Dette er i overensstemmelse med, at omregningen både for den foreslåede boligydelse og for pensionerne fremover foreslås at skulle ske pr. 1. januar.

IV. Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb m. v.)

Af *socialministeren*, tiltrådt af et flertal (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh. a.)

(S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer-Møller (S), Tastesen (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF) og Janne Nor-mann (RV)):

Til titlen

1) Undertitlen affattes således: »(Ændring af grundbeløb og pensionstillæg m. v.)«.

Til § 1

2) I nr. 1 ændres »18.588 kr.« til: »16.392 kr.«.

3) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 3, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., ændres »3.288 kr.« til: »2.628 kr.«.

4) Nr. 8 udgår.

5) I nr. 9 indsættes i stedet for § 13, stk. 1 og 3:

»Reguleringspristallet for januar og juli benyttes ved dyrtidsreguleringer af

1) pensionens grundbeløb efter § 3, stk. 1,

2) pensioner efter § 12 A,

3) tillæg efter § 3, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., og

4) indtægtsbeløb m. v., der er fastsat i § 3, stk. 3, nr. 1, 3. pkt., § 4, stk. 1 og stk. 3, nr. 2, litra b og c, og stk. 4.

Stk. 3. De beløb, der er nævnt i stk. 1, nr. 1, 2 og 3, afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12. Beløb nævnt i stk. 1, nr. 4, afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 100.«

Til § 2

6) Efter »nr. 4« indsættes: », 7«.

Bemærkninger

Til nr. 1-6

Der henvises til de samlede bemærkninger til de af socialministeren fremsatte ændringsforslag vedrørende pensionsreformen, anført nedenfor under V (bistandsloven).

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at der ikke sker indregning af det fulde pensionstillæg i grundbeløbet, jfr. ændringsforslag nr. 3 og ændringsforslag nr. 8 til L 158 om ændring af folkepensionsloven.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at der ikke sker indregning af det fulde pensionstillæg i grundbeløbet, jfr. også ændringsforslag nr. 3 og ændringsforslag nr. 8 til L 158.

Ved ændringsforslaget sker der en forhøjelse af grundbeløbet svarende til indregning af 1/3 af pensionstillægget i grundbeløbet.

Til nr. 3

Ved ændringsforslaget opretholdes pensionstillægget, men med ændret beløb, jfr. ændringsforslag nr. 8 til L 158 og bemærkningerne nedenfor under V.

Til nr. 4

Ved ændringsforslaget opretholdes gældende lov, hvorefter der skal ske ny beregning af pensionen, hvis pensionistens indtægt ændres så meget, at en ny beregning af bl. a. pensionstillægget nu vil give et andet resultat.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 3, hvorved pensionstillægget opretholdes.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer en teknisk ændring af enkepensionslovens § 13 om pristalsregulering.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 3, hvorved pensionstillægget opretholdes, jfr. også ændringsforslag nr. 8 til L 158.

Til nr. 6

Ved ændringsforslaget sættes også lovfor-
slagets § 1, nr. 7, i kraft den 1. juli 1978. Herved tydeliggøres det, at der i 1978 ikke skal ske omregning af pensionen den 1. oktober, idet omregningen udsættes til 1. januar 1979. Dette er i overensstemmelse med, at omregningen både for den foreslåede bolig-

ydelse og for pensionerne fremover foreslås at skulle ske pr. 1. januar.

V. Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb).

Af *socialministeren* tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Ebba Strange (SF) og Tove Jørgensen (DKP)):

Til § 1

- 1) I nr. 1 ændres »80 pct.« til: »90 pct.«.
- 2) Nr. 2 udgår.

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Beløb til underhold efter bistandslovens § 37 udmåles inden for et maksimum, svarende til folkepensionens grundbeløb med et tillæg for hvert barn. Ved at inddrage 1/3 af pensionstillægget i grundbeløbet sker der en forhøjelse af grundbeløbet, som ikke tilsigtes overført til niveauet for forbigående kontanthjælp.

I forhold til regeringens oprindelige forslag er der kun tale om en ændring af procenten, således at niveauet for kontanthjælp ikke ændres.

Forslaget vil ikke have nævneværdige udgiftsmæssige konsekvenser.

Samlede bemærkninger til de af socialministeren stillede ændringsforslag vedr. de under II (folkepension), III (invaliddepension), IV (enkepension) og V (bistandsloven) omhandlede lovforslag.

Indledning.

Der stilles forslag om:

1. En forhøjelse af pensionens grundbeløb og en nedsættelse af pensionstillægget.
2. At der ikke skal ske indtægtsregulering af pensionen på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år.

3. En underretningspligt for det offentlige over for personer, der nærmer sig pensionsalderen.
4. Konsekvensændringer af ikke at indregne pensionstillægget fuldt ud i grundbeløbet og ikke at indtægtsregulere pensionen på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år.

Forhøjelse af grundbeløbet og nedsættelse af pensionstillægget.

Der stilles ændringsforslag om at forhøje grundbeløbet og at nedsætte pensionstillægget. Grundbeløbet til samgifte foreslås forhøjet med 1.800 kr. årligt til 14.832 kr., årligt, og grundbeløbet til andre foreslås forhøjet med 1.092 kr. årligt til 16.392 kr. årligt (lovens beløb = pristol 100).

Ændringen fremkommer ved, at grundbeløbet forhøjes med et beløb svarende til en

trediedel af pensionstillægget. Hertil kommer en forhøjelse af grundbeløbet til samgifte pensionister med 612 kr. årligt (pristol 100) svarende til 744 kr. i oktober 1977-niveau.

Pensionstillægget foreslås nedsat med 756 kr. for samgifte til 2.820 kr. årligt og nedsat med 660 kr. årligt for andre til 2.628 kr. årligt (pristol 100).

Ændringerne fremkommer ved, at pensionstillægget nedsættes med en tredjedel, således at pensionstillægget udgør 2/3 af det nu gældende beløb. Derefter forhøjes det således nedsatte pensionstillæg med 434 kr. årligt (pristol 100). Dette svarer til ca. 525 kr. i oktober 1977-niveau.

I tabellen nedenfor er virkningerne af disse ændringer af pensionssatserne – beregnet på grundlag af de pr. 1. oktober 1977 gældende satser – sammenlignet med de gældende pensionssatser pr. 1. oktober 1977.

	Grundbeløb		Pensionstillæg	
	samgifte	andre	samgifte	andre
satser oktober 1977 (årligt)	15.408	18.276	4.236	3.924
Ændringsforslag	+ 2.148	+ 1.308	÷ 876	÷ 792
Efter ændring	17.556	19.584	3.360	3.132

Begrundelsen for forslaget er, at der ønskes gennemført en generel forhøjelse af pensionen til alle uanset civilstand og indkomstforhold, og at pensionstillægget ønskes bevaret for personer med ingen eller mindre indkomster. Bl. a. af hensyn til samspilsproblemet ønskes dog 1/3 af pensionstillægget indregnet i grundbeløbet.

Ændringsforslagets konsekvenser.

Grundbeløbet og pensionstillæggets størrelse ved henholdsvis regeringens oprindelige forslag om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøjelse af pensionen til samgifte og ved ændringsforslaget beregnet på grundlag af de pr. 1. oktober 1977 gældende pensionssatser fremgår af nedenstående tabel.

oktober 77 satser	Grundbeløb		Pensionstillæg	
	samgifte	andre	samgifte	andre

Oprindelige forslag

(fuld indregning af pensionstillægget og forhøjelse af pension til samgifte).....

20.388

22.200

0

0

Ændringsforslag

(1/3 indregning af pensions-

tillægget, forhøjelse af grundbeløb
til samgift og forhøjelse af

pensionstillægget)..... 17.556   19.584   3.360   3.132

Ændringen af de gældende satser for grundbeløb og pensionstillæg ved lovens ikrafttræden 1. januar 1979 fremgår af nedenstående tabeller. Satserne er beregnet under forudsætning af, at juli pristallet i 1978 udløser en dyrtidsportion.

1. Gældende pensionssatser i december 1978 og januar 1979.

	Størrelsen af grundbeløbet			Størrelsen af pensionstillægget		
	december 1978	januar 1979	stigning	december 1978	januar 1979	stigning
	— kr. mdl. —			— kr. mdl. —		

Enlige pensionister	1.658	1.776	118	356	285	÷ 71
Pensionistægtepar tilsammen	2.824	3.214	390	774	612	÷ 162

2. Størrelsen af den samlede pension (grundbeløbet + pensionstillægget) i december 1978 og januar 1979.

	Pension i alt til pensionister med fuldt pensionstillæg			Pension i alt til pensionister, hvis pensionstillæg er bortfaldet		
	december 1978	januar 1979	stigning	december 1978	januar 1979	stigning
	— kr. mdl. —			— kr. mdl. —		

Enlige pensionister ...	2.014	2.061	47	1.658	1.776	118
Pensionistægtepar tilsammen	3.598	3.826	228	2.824	3.214	390

Indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet vil i forhold til de gældende regler betyde en lempelse af samspilsproblemet.

Dette skyldes dels, at der vil være færre situationer, hvor der sker en samtidig aftrapning af grundbeløbet og pensionstillægget (den samlede beskæring af en indkomststigning er i denne situation 90 pct.) og dels, at der vil være færre personer, hvis pensionstillæg er under aftrapning.

I oversigten nedenfor er vist længden af det indtægtsinterval, hvor pensionstillægget aftrappes efter de gældende regler sammenlignet med det interval, der vil gælde efter forslaget.

I oversigten nedenfor er vist længden af det indtægtsinterval, hvor pensionstillægget aftrappes efter de gældende regler sammenlignet med det interval, der vil gælde efter forslaget.

aftrapning af pensionen er her 90 pct. af en stigning i indkomsten ud over pensionen. Tages der yderligere hensyn til aftrapningen af boligydelsen samt øget beskatning, kan den samlede beskæring af en indkomstfremgang komme op på omkring 95-97 pct. Det antal af tilfælde, hvor der kan ske sammenfald mellem aftrapningen af pensionstillæg m.v. og grundbeløbet, er dog blevet reduceret ved ændringsforslaget i forhold til de gældende regler. Det vil imidlertid trods denne reduktion af samspilsproblemet fortsat være således, at når pensionisten er under 67 år og indtægten ud over pensionen består i formueindtægt, så vil der være et interval af betydelig længde, hvor der kan ske sammenfald mellem aftrapningen af pensionstillæg m.v. og grundbeløbet. For modtagere af hustrutillæg vil der kunne ske sammenfald, uanset hvilken art af indkomst pensionisten har ud over pensionen. For samgifte pensionister kan der ligeledes være et vist sammenfaldsinterval for alle indkomster.

Sammenlignet med *regeringens oprindelige forslag om fuld indregning* af pensionstillægget betyder forslaget om indregning af en tredjedel af pensionstillægget en forøgelse af problemet med samtidig aftrapning af pensionstillæg m.v. og grundbeløbet.

Med hensyn til den samtidige aftrapning af pensionen og boligydelse vil forslaget om en tredjedel indregning af pensionstillægget betyde, at samspilsproblemet i forhold til forslaget om fuld indregning af pensionstillægget forværres i nogen grad. Da aftrapningen af pensionstillægget imidlertid kun er 30 pct., medens grundbeløbet aftrappes med 60 pct., bliver den samlede beskæring af en indkomstfremgang i dette tilfælde dog ret beskedent i forhold til beskæringen af en indkomstfremgang, når grundbeløbet og boligydelsen aftrappes samtidig. Den samlede beskæring af en indkomstfremgang som følge af aftrapning af pensionstillægget og boligydelsen vil typisk være ca. 40 pct.

Udgiftsmæssige konsekvenser.

Bruttoudgiften for det offentlige ved at indregne en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøje det resterende tillæg er henholdsvis 245 mio. kr. og 290 mio. kr. i PL-niveau april 1977. Den samlede udgift for det offentlige ved forslaget i forhold til de

gældende regler bliver således 535 mio. kr. Efter fradrag for et øget statsligt skatteprovenu bliver statens nettoudgift 455 mio. kr.

I forhold til regeringens forslag om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet betyder forslaget en mindredrift for det offentlige på brutto 240 mio. kr. Statens mindredrift ved forslaget bliver netto 180 mio. kr.

Konsekvensforslag som følge af, at pensionstillægget ikke indregnes fuldt ud i grundbeløbet.

Som følge af, at pensionstillægget ikke indregnes fuldt ud i grundbeløbet, skal de fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillæg opretholdes.

Der stilles derfor ændringsforslag om, at ægteskabs/hustrutillægget indtægtsreguleres i fortsættelse af indtægtsreguleringen af pensionstillægget, svarende til de i dag gældende regler.

Det foreslås desuden, at det halve grundbeløb til invalidepensionister forhøjes således, at det fortsat udgør det halve af grundbeløbet.

Efter regeringens oprindelige forslag skulle indtægtsreguleringen af ægteskabs/hustrutillægget starte ved den indtægt, hvor indtægtsreguleringen af pensionstillægget starter i dag. I forhold til de nugældende regler vil indtægtsreguleringen af ægteskabs/hustrutillægget efter ændringsforslaget begynde tidligere, da pensionstillægget nedsættes og derfor er aftrappet ved en mindre indkomst, jfr. oversigten foran over længden af det indtægtsinterval, hvor pensionstillægget m.v. aftrappes.

Ændring af udgiftsskønnene som følge af de ændrede aftrapningsregler for ægteskabs/hustrutillægget er medregnet ved beregningerne af forhøjelse af grundbeløbet og nedsættelse af pensionstillægget.

Bruttoudgiften for det offentlige ved at forhøje det halve grundbeløb til invalidepensionister som følge af indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet er ca. 8 mio. kr. i PL-niveau april 1977. I forhold til regeringens forslag om en forhøjelse af det halve grundbeløb til invalidepensionister med laveste pension som følge af forslaget om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet vil ændringsforslaget

medføre en besparelse for det offentlige på brutto ca. 17 mio. kr.

Ændringsforslag om ikke at indtægtsregulere folkepensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år.

Der stilles forslag om ikke at foretage indtægtsregulering af grundbeløbet for personer over 67 år.

Pensionister over 67 år vil herefter fortsat være sikret folkepensionens grundbeløb uden hensyn til pensionistens økonomiske forhold. Princippet om den fulde folkepension fra det 67. år bevares således.

Regeringens forslag om at indtægtsregulere grundbeløbet for arbejdsindtægter over 29.600 kr. bortfalder herefter.

Ændringsforslaget medfører en merudgift i forhold til regeringens oprindelige forslag på brutto 290 mill. kr. for det offentlige i PL-niveau april 1977. Efter fradrag for øget statsligt skatteprovenu bliver statens merudgift ved forslaget netto 240 mill. kr. Det er herved forudsat, at forslaget gennemføres isoleret.

Ved samtidig gennemførelse af samtlige ændringsforslag bliver bruttoudgiften for det offentlige ved forslaget 325 mill. kr. Statens nettomerudgift bliver 265 mill. kr.

Administrativt vil ændringsforslaget være en lettelse, idet opgørelsen af de selvstændig erhvervsdrivendes indtægter ville være arbejdskrævende. Pensionsreglerne ville videre være blevet kompliceret og dermed vanskeligere at forstå. Dette ville have medført et øget behov for vejledning fra kommunerne.

Konsekvensforslag som følge af, at der ikke sker indtægtsregulering for pensionister over 67 år.

Der stilles forslag om at bevare de nugældende ventetillægsregler i folkepensionslovens § 8, der har været gældende siden 1975 (de store ventetillæg).

Forslaget om at ophæve adgangen til at opsætte begæring om folkepension var begrundet i indførelse af indtægtsregulering for personer over 67 år. Ved at ophæve forslaget om indtægtsregulering vil alle over 67 år have ret til pension og dermed have mulighed

for at vælge at udsætte ansøgningen.

Forslaget om at bevare den gældende ventetillægsordning vil i forhold til regeringens oprindelige forslag betyde en besparelse for det offentlige på brutto ca. 30 mill. kr. i PL-niveau april 1977. Besparelsen ved at bevare ventetillægsordningen skyldes, at der fortsat vil være personer, som ikke får udbetalt pension i ventetiden.

Der stilles videre forslag om at bevare reglen i folkepensionslovens § 7 a og invalidepensionslovens § 9 a. Efter denne regel kan pensionerne til samgitte pensionister, hvor den ene ægtefælle er over og den anden under 67 år, ikke tilsammen blive mindre end det fulde grundbeløb for en enlig pensionist.

Regeringens forslag om at forenkle pensionslovgivningen opretholdes i øvrigt. Det gælder således forslaget om forenkling af de gamle ventetillægsregler efter folkepensionslovens § 39.

Det samme gælder forslaget om forenkling af de fradragfri beløb for pensionister under 67 år. Dette forslag vedrører de fradragfri beløb for arbejdsindtægter og andre indtægter end formue- og pensionsindtægter, som gælder ved beregning af grundbeløbet.

Underretningspligt for det offentlige over for personer, der nærmer sig pensionsalderen.

Der stilles ændringsforslag om at indføre en regel i folkepensionsloven, hvorefter kommunerne har pligt til at informere personer, der opfylder de aldersmæssige betingelser for at opnå pension, om deres ret til pension.

Forslaget medfører, at det sociale udvalg skal sende en meddelelse til personer, der fylder 67 år og til enlige kvinder, der fylder 62 år. Meddelelsen skal sendes i så god tid, at pågældende vil have mulighed for at få udbetalt pension fra den 1. i måneden efter, at aldersbetingelsen er opfyldt.

Der er ikke i dag bestemmelser i folkepensionsloven om information til personer, som nærmer sig pensionsalderen. I praksis sker der dog allerede i dag i vidt omfang en information fra kommunernes side.

Forslaget vil formentlig kun betyde en besked om merudgift for kommunerne, da flertallet af kommunerne allerede i dag udsender en sådan meddelelse.

Bet. o. f. t. l. om boligydelse til pensionister m. m.

Oversigt over de økonomiske konsekvenser af samtlige ændringsforslag.

Tabel 1. Det offentliges årlige merudgifter ved samtlige ændringsforslag i forhold til regeringens oprindelige forslag. (PL-niveau 1977).

		Boligydelse	Pensionsfor- slag	I alt
Bruttomerudgifter.....	stat	- 50	+ 40	÷ 10
til pensioner.....	kommuner	-	-	-
Øget skatte-.....	stat	-	- 10	- 10
provenu.....	kommuner	-	- 10	- 10
I alt netto-.....	stat	- 50	+ 50	0
merudgifter.....	kommuner	-	+ 10	+ 10

Tabel 2. Det offentliges udgifter ved pensionsreformforslagene efter gennemførelsen af de forskellige ændringsforslag. (PL-niveau april 1977).

		Boligydelse	Pensionsfor- slag	I alt
Bruttomerudgifter.....	stat	285	780	1.065
til pensioner.....	kommuner	-	-	-
Øget skatte-.....	stat	-	125	125
provenu.....	kommuner	-	155	155
I alt netto-.....	stat	285	655	940
merudgifter.....	kommuner	-	- 155	- 155

VI. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen (S), Svend Andersen (Bornh.a.) (S), Tove Frederiksen (S), Inge Fischer Møller (S), Tastesen (S), Taanquist (S), Bertel Haarder (V), Brøndlund Nielsen (V), Palle Simonsen (KF) og Janne Normann (RV)):

Ny paragraf

1) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

I lov om boligbyggeri, jfr. lovbekendtgørelse nr. 15 af 12. januar 1978, foretages følgende ændringer:

I § 80, stk. 2, og i § 81, stk. 2, indsættes som 2. punktum:

»Det samme gælder, så længe låntageren modtager boligydelse efter lov om boligydelse til pensionister og husstandsindkomsten ikke overstiger den indkomstgrænse, som er fastsat i nævnte lovs § 27, stk. 1, nr. 7, jfr. stk. 4.«

Til § 2

Af et *mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD), Ebba Strange (SF), Tove Jørgensen (DKP) og Inge Krogh (KrF)):

2) Indledningen affattes således:

»I lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 100 af 21. marts 1972, foretages følgende ændringer:«

3) Foran den foreslåede affattelse af § 3 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 1, stk. 1, indføjes efter sidste pkt. som nyt punktum:

»Under samme betingelser kan kommunalbestyrelsen yde lån til betaling af den for-

højelse af indkomstskatten, som skyldes overskuddet på ejendommen, beregnet på grundlag af den endeligt ansatte skattepligtige indkomst for det senest slutlignede indkomstår.«

4) Foran den foreslåede affattelse af § 3 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 1 affattes *stk. 2, nr. 1*, således:

»1) ejeren er fyldt 65 år, får forskud på folkepension, modtager eller får forskud på enkepension eller invalidepension eller modtager invaliditetsydelse.«

(Den foreslåede affattelse af § 3 bliver herefter nr. 03 og indledes med ordene: »§ 3 affattes således:«).

Af et *mindretal* (Yvonne Herløv Andersen (CD), Ebba Strange (SF) og Tove Jørgensen (DKP)):

5) Efter den foreslåede affattelse af § 3, der herefter bliver nr. 03, indsættes som nyt nummer:

»04. I § 5 indføjes efter ordene »hans efterlevende ægtefælle« ordene: »eller af en samboende person med økonomisk fælleskab med låntager.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget vedrører en ændring af de regler, der i lov om boligbyggeri gælder om støtte til pensionisters betaling af beboerindskud ved indflytning i nyere almennyttigt byggeri.

Formålet med ændringsforslaget er at tilpasse disse regler i boligbyggeriloven til lovforslaget om boligydelsen.

I boligbyggeriloven er det fastsat, at lån til beboerindskud – som ellers normalt kun er rente- og afdragsfrit i 5 år, hvorefter de tilbagebetales over 10 år – er fuldt rente- og afdragsfrit, så længe boligtageren modtager

boligsikring efter denne lovs særlige regler om boligsikring til pensionister. Opretholdelse af rente- og afdragsfrihed er for pensionisters vedkommende således knyttet til en indkomstgrænse, der er fastsat i boligsikringsloven. Denne grænse i boligsikringsloven (i 1978 47.000 kr.) vil imidlertid blive ophævet samtidig med indførelsen af boligydelsen. Det er derfor nødvendigt i stedet at indsætte en grænse i boligbyggeriloven.

Ændringsforslaget går ud på, at denne nye indkomstgrænse bliver identisk med den grænse, som efter forslaget til lov om boligydelse er afgørende for, hvornår pensionisters egenbetaling forhøjes fra 15 pct. til 25 pct. af husstandsindkomsten. Denne grænse er i 1977-niveau 50.000 kr. og svarer derfor nogenlunde til den nuværende grænse i boligsikringsloven.

De økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget bliver meget beskedne, idet der stort set i relation til boligbyggerilovens beboerindskudsregler sker en fastholdelse af den nuværende personkreds.

Med hensyn til de administrative konsekvenser bemærkes, at forslaget hverken medfører merarbejde eller lettelser for kommunerne, som administrerer ordningen.

Til nr. 2-4

Det foreslås, at loven om pensionister i eget hus udvides til også at omfatte førtids-, enke- og invalidepensionister. Overskud af egen bolig som følge af lejeværdi kan indgå i lånet med det skatteprovenu, overskuddet måtte have.

Til nr. 5

Det foreslås, at en pensionisten nærtstående person ligestilles med ægtefællen, hvis de har haft fælles bo- og husførelse.

Albertsen (S) Svend Andersen (Bornh.a.) (S) Tove Frederiksen (S)

Inge Fischer Møller (S) Tastesen (S) fmd. Taanquist (S) Janne Normann (RV)

Bertel Haarder (V) Brønlund Nielsen (V) Palle Simonsen (KF)

Yvonne Herløv Andersen (CD) Inge Krogh (KrF) Jørgen Junior (FP) nfmd.

Pilgaard Andersen (FP) Irene Heintzelmann (FP) Ebba Strange (SF)

Tove Jørgensen (DKP)

Partierne DR, VS og EP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag til betænkning over

I. Forslag til lov om boligydelse til pensionister.

II. Forslag til lov om ændring af lov om folkepension

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m. v.).

III. Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m. v.).

IV. Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb m. v.).

V. Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

(Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb) og

VI. Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister.

Bilagsfortegnelse.

	Spalte
1. Henvendelse af 28. marts 1978 fra Foreningen af Socialchefer i Danmark (bilag 1)	1289
2. Socialministerens bemærkninger til henvendelsen fra Foreningen af Socialchefer i Danmark (bilag 2).....	1305
3. Socialministerens svar på nogle af de af udvalget stillede spørgsmål til skriftlig besvarelse (bilag 3) vedr.	
I. forslag til lov om boligydelse	1317
og II.-IV. forslagene om ændring i pensionslovene	1328
4. Socialministeriets notat af 8. maj 1978 om ændringsforslag til lovforslaget om boligydelse til pensionister og til lovforslaget om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af boligydelsen (bilag 4)	1333
5. Socialministeriets notat af 8. maj 1978 om ændringsforslag til lovforslag om ændring af folke-, invalide- og enkepensionslovene samt bistandsloven (bilag 5) ..	1341
6. Socialministeriets notat af 2. maj 1978 om revideret forslag til pensionsreform (bilag 6).....	1353

FORENINGEN AF SOCIALCHEFER I DANMARK

Bilag 1.

Hoslagt fremsendes et antal eksemplarer af et notat, foreningens arbejdsgruppe vedrørende pensionsreform har udarbejdet, indeholdende kommentarer til de lovforslag, der i januar måned d.å. er fremsat om ændringer i pensionslovene og om indførelse af en boligydelse til pensionister.

Det kan oplyses, at der blandt foreningens medlemmer er en udtalt skuffelse over, at vi heller ikke denne gang har oplevet nogle forslag, der i væsentlig grad kunne give en forenkling af pensionssystemet, således at dette kunne blive forståeligt for pensionisterne og lettere at administrere.

Da vi må erkende, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at lave nogle virkelige forenklinger, som kan nå at blive gennemført pr. 1. januar 1979, har vi i vort notat stillet forslag om, at de forbedringer, der skal gennemføres nu, ikke kommer til at betyde

ændringer i de anvendte EDB-systemer, men kun kommer til at indeholde beløbsmæssige justeringer af disse.

Til gengæld vil vi foreslå, at der snarest muligt tages fat på arbejdet med nogle virkelige forenklinger, således at sådanne kan gennemføres i forbindelse med næste etape af udbetalingerne fra den sociale pensionsfond pr. 1. januar 1982.

Såfremt folketingets socialudvalg skulle ønske en drøftelse med foreningen om medfølgende notat, vil det glæde os at få lejlighed til personligt foretræde for udvalget.

Det kan tilføjes, at vi har orienteret pressen om vort notat, da det er vor opfattelse, at en pensionsreform, som har økonomisk betydning for næsten 800.000 personer, bør debatteres så meget som muligt i offentligheden.

Med venlig hilsen
Kurt Rasmussen,
socialinspektør.

FORENINGEN AF SOCIALCHEFER I DANMARK.

På grundlag primært af socialministerens redegørelse i folketinget den 13. maj 1977 pegede socialchefforeningen i et notat af 20. september 1977 på nogle principper, der efter foreningens skøn kunne anvendes ved gennemførelsen af et kortsigtet program af pensionslovsændringen m. v. til bedring af de nuværende pensionisters levevilkår, og foreningen tilbød i samme notat at indgå i overvejelserne og arbejdet omkring udarbejdelsen af lovforslag.

Efter at foreningen er blevet bekendt med forslagene af 18. januar 1978 dels om en række pensionslovsændringer og dels om indførelse af en boligydelse for pensionister, føler foreningen sig yderligere tilskyndet til at udtale sig, nu i håb om dog i en sen fase at kunne medvirke til sådanne ændringer af forslagene af 18. januar 1978, som efter foreningens skøn må være meget ønskelige.

Socialchefforeningen har derfor ladet en arbejdsgruppe bestående af,

socialinspektør Kurt Rasmussen, Slagelse,

og

afdelingschef Jørgen Johansson, Århus,

suppleret med

kontorchef K. E. Pedersen, Århus – særlig med henblik på afsnittet om boliggydelser – udarbejde nærværende notat.

Det er socialchefforeningens opfattelse, at hovedsynspunkterne i de forelagte lovforslag er rigtige, men at visse ændringer i disse vil kunne bevirke, at forslagene bliver mere administrerbare og bedre vil kunne leve op til de intentioner, socialministeren gav udtryk for i sin redegørelse i folketinget den 13. maj 1977.

Eksempelvis finder man, at de foreliggende forslag ikke lever op til socialministerens ønske om en generel forhøjelse af de nuværende pensioner.

Den langt mest udgiftskrævende del af lovforslagene, forslaget om indregning af pensionstillæg i grundbeløb, vil nok medføre pensionsforhøjelser, men alene for de pensio-

nister, der har indtægter over en vis størrelse ved siden af pensionen.

Derimod vil indregning af pensionstillæg i grundbeløb ikke medføre nogen forhøjelse for den store kreds af pensionister, som ikke har anden indtægt end pension, eller kun anden indtægt af ganske uvæsentlig størrelse.

Denne store gruppe af pensionister, der er henvist til at skulle leve alene af den sociale pension, opnår heller ikke på anden måde pensionsforhøjelse ved de foreliggende forslag (når bortses fra den talmæssigt mindre gruppe, der er samgift).

Hertil kommer, at man formentlig må regne med, at det fortrinsvis er pensionisterne uden væsentlig indtægt ved siden af pensionen, der bor i de billigste boliger, og i det omfang denne formodning holder stik, vil disse pensionister ikke få nogen forbedring i kraft af forslaget om boligydelse, i bedste fald kun en meget beskedet forbedring.

Gennemførelse af de foreliggende lovforslag i den hidtidige form vil derfor medføre, at en stor del (og vel at mærke den umiddelbart mest betrængte del) af pensionisterne efter 1. januar 1979 vil være stillet økonomisk helt som før denne dato.

Det er endvidere foreningens opfattelse, at visse ændringer af de foreliggende forslag vil kunne bevirke, at socialministerens intentioner, jfr. stadig redegørelse i folketinget 13. maj 1977, vil kunne opnås uden de uønskeligt forøgede administrationsbyrder, der uhjælpeligt vil være konsekvensen af forslagene i deres nuværende form.

Som eksempel herpå vil man især pege på forslaget om en boligydelse til pensionister. Dette forslag vil i sin nuværende form dels kræve en ikke ubetydelig administrationsforøgelse og dels en omfattende omlægning af de lokale administrationer i en lang række kommuner, og man kan kun være særdeles skeptisk med hensyn til de vanskeligheder, administrationen af en boligydelse løbende vil medføre.

Det er foreningens opfattelse, at disse gener vil kunne undgås, og at de principielle ønsker om en bedre støtte til pensionister med store boligudgifter vil kunne opfyldes

ved ændringer af eksisterende love, nemlig boligsikringsloven, skattelovene og eventuelt lov om lån til ejendomsskatter m. v., og altså uden indførelse af en særlig boligydelse til pensionister på nuværende tidspunkt.

Det er i øvrigt i den forbindelse også foreningens opfattelse, at der vil være mere frie valgmuligheder ved beslutninger om videre reformer, f. eks. i 1982 og 1985 jfr. lov om den sociale pensionsfond, såfremt man på nuværende tidspunkt løser problemerne ved ændringer af de allerede kendte støttelove i stedet for at indføre en særlig boligydelseslov.

Foreningen vil i det følgende behandle de foreliggende forslag af 18. januar 1978 afsnitsvis således:

A) Pensionslovsændringer

- 1) *Indregning af pensionstillæg i grundbeløb.*
- 2) *Forhøjelse af pensionerne til samgifte pensionister.*
- 3) *Indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægt for personer over 67 år.*
- 4) *Andre pensionslovsændringer.*

B) *Indførelse af en boligydelse til pensionister,* og man vil i disse afsnit søge mere konkret at gøre rede for sådanne ændringer af de foreliggende lovforslag, som foreningen måtte finde ønskelige.

Socialchefforeningen er meget opmærksom på, at socialministerens lovforslag nødvendiggør et omfattende arbejde med planlægning og tilrettelæggelse af nye administrations- og systemformer, og at dette arbejde kun vanskeligt lader sig udføre inden 1. januar 1979, især hvis senere ændringer af lovforslagene også bevirker ændrede krav til nye administrations- og systemformer.

Det skal derfor stærkt understreges, at de i det følgende af foreningen foreslåede ændringer af de foreliggende lovforslag efter foreningens skøn kun vil betyde lettelse – i et vist omfang overflødigelse – af dette planlægnings- og tilrettelæggelsesarbejde, idet de af foreningen i det følgende foreslåede ændringer i det fulde omfang kan gennemføres indenfor de hidtidige administrations- og systemformer og kun vil kræve »almindelige« beløbsmæssige justeringer af disse.

A) Pensionslovsændringer

1) *Indregning af pensionstillæg i grundbeløb.*

Socialministeren foreslår en øjeblikkelig og fuldstændig indregning af pensionstillægget i grundbeløbet.

Socialchefforeningen er opmærksom på, at en sådan ændring i sig selv vil medføre dels en vis administrativ lettelse og dels en reduktion af sammenstødsproblematikken, det vil sige af de uheldige følger af en given indkomsts samtidige indvirken på såvel social pension som skat og boligsikring. (Disse positive konsekvenser vil dog blive afdæmpet noget ved socialministerens forslag om regulering af folkepension til personer over 67 år på grund af arbejdsindtægt).

Man er imidlertid også opmærksom på, at indregning af pensionstillæg i grundbeløb, som i øvrigt ifølge bemærkningerne til lovforslaget lægger beslag på langt den overvejende del af pensionsfondsprovenuet, vil betyde

- a) *størst pensionsforhøjelse* for de pensionister, der ved siden af pensionen har så store indtægter, at de ikke er berettiget til pensionstillæg,
- b) *mindre pensionsforhøjelser* for de pensionister, der ved siden af pensionen har indtægter af en sådan størrelse, at de kun er berettiget til delvist pensionstillæg og
- c) *ingen pensionsforhøjelse* til de pensionister, der ikke har anden indtægt, eller som kun har ganske uvæsentlig indtægt ved siden af pensionen.

Dette sidste lever på ingen måde op til socialministerens ønsker for et kortsigtet program (udtalt i Folketinget 13. maj 1977), hvor det første punkt var »en generel forhøjelse af pensionerne«.

Dette programpunkt tilgodeses ikke ved forslaget om indregning af pensionstillæg i grundbeløb og i øvrigt heller ikke ved de øvrige dele af pensionslovsforslagene eller ved forslaget om boligydelse til pensionister.

Socialchefforeningen foreslår, at man i stedet for øjeblikkelig indførelse af fuld indregning af pensionstillæg i grundbeløb anvender de tilsvarende betydelige midler til

- a) *dels en vis forhøjelse nu af indtægtsgrænserne for beregning af pensionstillæg og*
- b) *dels en vis forhøjelse nu af grundbeløbene.*

Derved vil der blive tale om både en generel forhøjelse af pensionerne til alle (også de, der kun har pensionen at leve af) og en be-

gydende afhjælpning af sammenstødsproblematikken.

Forhøjelsen ville blive ens for pensionister uden anden indtægt og for pensionister med særlig betydelig indtægt, idet disse 2 grupper alene ville opnå grundbeløbsforhøjelsen.

For den gruppe, der ved siden af pensionen har indtægter af en sådan størrelse, at de modtager reduceret pensionstillæg, ville der være tale om en større pensionsforhøjelse, nemlig både en grundbeløbsforhøjelse og en forhøjelse af det hidtil reducerede pensionsstillæg. Det er også denne »mellemgruppe«, der føler sig hårdest ramt ved de nuværende fradragregler.

En sådan ændring ville i øvrigt kunne videreføres i 1982 og 1985, evt. med endelig indregning i 1985 af pensionstillæg i grundbeløb, men så altså således, at der løbende også havde været tale om generel forhøjelse af pensionerne.

2) Forhøjelse af pensionerne til samgifte.

Socialministeren foreslår pensionerne til samgifte forhøjet, først og fremmest ved en forhøjelse af samgiftes grundbeløb med (svarende til det pr. 1. oktober 1977 gældende pristal) 744 kr. årligt for hver ægtefælle,

Socialchefforeningen er enig i det ønskelige i, at pensionerne til samgifte bringes op på samme niveau som pensionerne til enlige og finder meget vel, at dette kan ske gradvis, begyndende i et omfang som foreslået af socialministeren.

3) Indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år.

Socialministeren foreslår indført indtægtsregulering af folkepension til personer over 67 år på grundlag af arbejdsindtægt.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at gennemførelsen af dette forslagspunkt formentlig kun vil have ringe beskæftigelsesmæssig effekt.

Det fremgår også af bemærkningerne, at man ved kun at regulere på grundlag af arbejdsindtægt (og altså ikke f. eks. på grundlag af formueindtægt) opretholder tilskyndelsen til opsparing fortsat.

Socialchefforeningen har nok forståelse for dette sidstnævnte synspunkt om fortsat tilskyndelse til opsparing, men finder desuagtet, at konsekvenserne af socialministerens forslag vil stå i urimeligt forhold til de hidtil

gældende pensionsberegningsregler, som har været præget bl. a. af en generelt lempeligere holdning over for arbejdsindtægter end overfor arbejdsfrie indtægter.

Da socialministerens forslag tilmed i sig selv har en klar administrativt belastende effekt, finder man det ønskeligt, om dette forslagspunkt kunne udgå.

Subsidiært ville man i givet fald finde det mere hensigtsmæssigt og rimeligt at forhøje aldersgrænsen for ret til fuldt grundbeløb uanset de økonomiske forhold fra 67 år til (evt. i første omgang) 68 år, og man ville have megen forståelse for, om en sådan ændring ledsages af en begyndende nedsættelse af aldersgrænsen for mænd og for gifte kvinder til at modtage indtægtsbestemt folkepension, f. eks. (i første omgang) fra 67 til 65 år.

Med hensyn til det sidstnævnte, en evt. nedsættelse af aldersgrænsen for adgangen til indtægtsbestemt folkepension, har man skelet dels til den betydelige ledighed og dels til den omstændighed, at en stor del af de 65- og 66-årige i forvejen modtager førtidspension eller hustrutillæg.

På længere sigt mener vi, at den foreslåede ændring af aldersgrænserne bør fortsættes, således at aldersgrænsen for fuld folkepension uanset indtægt hæves til 69 år i 1982 og til 70 år i 1985, og at aldersgrænsen for berettigelse til indtægtsbestemt folkepension blev nedsat til 62 eller 63 år i 1982 og til 60 år i 1985.

Herved ville man opnå en flexibel tilgangsalder, således at alle der ønskede eller var nødt til at holde op med at arbejde tidligt efter det fyldte 60. år kunne gøre dette og modtage indtægtsbestemt folkepension, medens de der ønskede at fortsætte med erhverv først kunne få folkepension uanset økonomiske forhold fra det 70. år.

En sådan regel ville også give mulighed for et delvist arbejdsophør mellem det 60. og 70. år med deraf følgende mulighed for en nedsat (indtægtsbestemt) folkepension.

Endelig ville man herved også opnå en administrativ lettelse, idet man ville slippe for den ret tidkrævende behandling af førtidsfolkepensionsansøgninger.

4) Andre pensionslovsændringer

Blandt de øvrige pensionslovsændringer, socialministeren foreslår, findes forslag om

ændring af indtægtsberegningsreglerne for personer under 67 år

ændring af ventetillæg, alderstillæg og »§ 44-tillæg« samt

indførelse af modregningsadgang og klagefrist,

og socialchefforeningen finder disse forslag meget hensigtsmæssige.

Derimod finder man forslaget om at ændre det årlige tidspunkt for pensionsomregning fra 1. oktober til 1. januar uheldigt, idet en sådan ændring overhovedet ikke vil have den tilsigtede virkning.

Forslaget tilsigter at undgå de hidtil opståede uheldige følger af, at pensionisters boligsikringsydelse ofte nedsættes 1. januar (som følge af omregning på baggrund af et nyt indkomstgrundlag), uden at der samtidig er tale om en modsvarende pensionsforhøjelse.

Disse årligt tilbagevendende og meget uheldige situationer vil imidlertid overhovedet ikke blive afhjulpet ved socialministerens forslag.

Årsagen til ændringen/nedgangen 1. januar i boligsikring er som nævnt omregningen på dette tidspunkt på grund af et nyt indtægtsgrundlag.

En omregning samtidig af social pension som følge af nyt indtægtsgrundlag, vil jo kun bevirke pensionsforhøjelse i de tilfælde, hvor indtægt ved siden af pensionen er faldet (og i disse tilfælde kan indtægtsnedgangen meget vel have bevirket forhøjelse af boligsikringen!) – men ikke i de tilfælde, hvor indtægten ved siden af pensionen er forøget eller uændret og ej heller i de tilfælde, hvor der ikke er tale om indtægt ved siden af pensionen!

De hidtil opståede uheldige situationer ville i givet fald kunne løses ved lovændringer, som medfører tidssammenfald mellem boligsikringsomregning som følge af et nyt indtægtsgrundlag og *pristalsregulering* af social pension.

Den mest radikale løsning af det hidtidige problem vil dog ligge i den ændring af boligsikringsloven, som foreningen foreslår i det følgende afsnit, B., Boligydelse til pensionister.

B) Indførelse af en boligydelse til pensionister.

Socialministerens forslag bygger på det hovedprincip, at det offentlige (med visse begrænsninger) subsidierer den del af huslejen,

der ligger ud over 15 pct. af pensionistens husstandsindkomst.

Hensigten med forslaget er i det væsentlige at udligne eksisterende forskelle i pensionisters boligudgift, således at et rimeligt boligforbrug ikke skaber forskelle i forbrugsmulighederne i øvrigt for indkomstmæssigt ligestillede pensionister.

Man er enig i, at husleje- og indkomstudviklingen og utilstrækkelig a'jourføring af tilskudsatserne i boligsikringslovgivningen efterhånden har fremkaldt en situation, der gør det tvungende nødvendigt at gennemføre en forbedring af boligstøtten til pensionister.

Det erkendes, at det af ministeren fremsatte forslag i overvejende grad imødekommer den kritik, der med føje har været rettet mod de hidtidige støttemuligheder, og at forslaget vil bidrage til en væsentlig højnelse af levestandarden for parcelhusejende pensionister – især i det omfang disse vil udnytte tilbudet om boligydelse som lån samt for pensionistelejere med byrdefulde huslejer i niveauet 10–19.000 kr. årligt.

Når man imidlertid – trods den positive effekt af ministerens forslag – må nære alvorlige betænkeligheder ved forslaget gennemførelse skyldes det dels, at forslaget har en række uoverskuelige og uønskede administrative og boligpolitiske konsekvenser dels, at det vil være muligt – uden nævnte bivirkninger – at tilvejebringe en for pensionister tilfredsstillende boligløsning ved udbygning af allerede eksisterende støtteordninger i boligsikringsloven, ligningsloven og lov om lån til ejendomsskatter.

Af de uønskede bivirkninger skal man fremhæve følgende:

1) Princippet om at yde fuld dækning for den huslejudgift, der overstiger 15 pct. af pensionistens husstandsindkomst, bevirker, at pensionisten mister interessen for huslejens absolutte højde.

Konsekvensen heraf er dels en begrundet risiko for, at en væsentlig del af den offentlige boligydelse tilfalder udlejeren, dels at den i boligydelseslovens § 7 stk. 2 indeholdte bemyndigelse for det sociale udvalg til at nedsætte for høje huslejer vil påføre den kommunale administration en voldsom og urimelig belastning.

2) Princippet om at fastsætte egenbetalingen for et rimeligt boligforbrug til 15 pct. af husstandsindkomsten uden hensyntagen til lejlighedens udstyr og etageareal fore-

kommer ikke ganske rimeligt, idet netop forskelle i lejlighedens udstyr påvirker pensionistens øvrige leveomkostninger.

I øvrigt må princippet af det store flertal af pensionister føles som en uretfærdighed al den stund, at pensionisters (formentlig øgede) efterspørgsel efter lejligheder med moderne faciliteter end ikke med en væsentlig forøget boligproduktion vil kunne tilfredsstilles inden for et overskueligt åremål.

Endelig skal påpeges, at beregningsprincippet vil have den virkning, at huslejeførende moderniseringsforanstaltninger, som der p.t. ikke kan skaffes fornøden tilslutning til, fremtidig vil kunne majoriseres igennem af pensionister i fællesskab med mere velbjergede boligtagere til ulempe for mindre velstillede beboere for hvem huslejens absolutte højde er af afgørende betydning.

- 3) Endelig skal man pege på, at boligydelsesforslaget ikke løser det hidtil kritiserede tilbagevendende problem, at pensionisten ved den årlige indkomstjustering af boligstøtten må se sin egen udgift til husleje forøget.
- 4) Boligydellesforslaget forudsætter, at mindre huslejeforhøjelser i løbet af året bæres af pensionisten selv, hvilket er en forringelse i forhold til boligsikringsloven, der subsidierer huslejeforhøjelser fra ikrafttrædelsestidspunktet.
- 5) Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (side 22 – tabel 2) at den foreslåede støtte til pensionister i eget hus fortrinvis ydes i form af lån.

Parcelhusejere med indtægt på 40.000 kr. og derover (pensionistægtepar) vil ifølge tabellen i det væsentlige kun have mulighed for at opnå boligydelseslån. (Dette betyder, at boligydelse til ejere som *tilskud* stort set kun vil komme på tale for enlige pensionister!).

Det må – på baggrund af den ringe udnyttelse af den eksisterende låneordning vedrørende ejendomsskatter (lov om lån til betaling af ejendomsskat) – formodes, at udnyttelsesgraden af den nu foreslåede støtteordning vil være så ringe, at den ikke vil kunne begrunde etablering af supplerende – og administrativt særdeles bebyrdende – støtteforanstaltninger for parcelhusejere.

Under henvisning til foranstående skal man foreslå, at den ønskelige forbedring af boligstøtten til pensionister løses ved justering af den eksisterende boligsikringslov, ligningslov og lov om lån til betaling af ejendomsskatter.

Konkret skal man foreslå følgende:

- 1) Der gennemføres ændringer i boligsikringsloven, således at boligsikringen til pensionister fastsættes til $\frac{1}{5}$ af forskellen mellem grænsebeløb og husleje.

Øvrige maksimumsgrænser for boligsikringsydelse til pensionister ophæves.

Samtidig foreslås gennemført en bedre pristalsregulering af grænsebeløbene, således at løbende stigninger i pensionen ikke påvirker boligsikringsydelsen.

Forslaget vil som det fremgår af vedhæftede tabel give en væsentlig forbedring af boligsikringen til pensionister og samtidig medføre, at forskelle i boligstandarden i rimeligt omfang vil påvirke egenbetalingen.

Den foreslåede pristalsregulering vil – i modsætning til boligydelsesforslaget – betvirke, at de løbende stigninger i pensionen ikke påvirker egenbetalingen.

- 2) Udvidet støtte til parcelhusejende pensionister foreslås gennemført ved ændringer i ligningsloven, således at lejeværdiprocenten, der p.t. er nedsat for 67-årige, nedsættes for alle pensionister samt evt. således at yderligere nedsættelse af lejeværdiprocenten tages op til overvejelse. Man kan også forestille sig, at der i stedet for reduktion af lejeværdiprocenten indføres fritagelse for pensionister generelt for beregning af lejeværdi for en vis del af beregningsgrundlaget, f. eks. for indtil 200.000 kr. af ejendomsvurderingen.

- 3) Endvidere foreslås, at lov om lån til betaling af ejendomsskatter tages op til revision, således at adgangen til låneoptagelse udvides til at omfatte alle pensionister, og således at der i loven opstilles faste kriterier for tildelingen.

De ovenfor foreslåede foranstaltninger vil – i modsætning til boligydelsesforslaget –

kunne gennemføres indenfor de eksisterende administrative rammer uden nævneværdig forøgelse af personaleforbruget.

Kurt Rasmussen,

22. marts 1978.

Boligsikring, boligydelse og alternativ boligsikringsydelse

Husstands- indkomst		husleje, årlig								
		5.000	7.000	9.000	11.000	13.000	15.000	17.000	19.000	21.000
23.000	1)	1.440	2.760	4.200	5.520	6.840	8.160	9.240	10.320	11.400
	2)	1.600	3.600	5.600	7.200	8.800	10.800	11.000	11.000	11.000
	3)	1.400	3.400	5.000	6.600	8.200	9.800	11.400	13.000	14.600
30.000	1)	720	2.160	3.480	4.800	6.120	7.080	8.040	8.880	9.840
	2)	500	2.500	4.500	6.500	8.500	10.500	11.000	11.000	11.000
	3)	900	2.500	4.100	5.700	7.300	8.900	10.500	12.100	13.700
40.000	1)	0	1.080	2.400	3.240	3.720	4.320	4.920	5.520	6.120
	2)	0	1.000	3.000	5.000	7.000	9.000	11.000	11.000	11.000
	3)	0	1.300	2.900	4.500	6.100	7.700	9.300	10.900	12.500
50.000	1)	0	0	1.080	1.680	1.920	2.280	2.520	2.880	2.880
	2)	0	0	1.500	3.500	5.000	7.500	9.000	11.000	11.000
	3)	0	0	1.200	2.800	4.400	6.000	7.600	9.200	10.800
60.000	1)	0	0	0	720	1.920	2.280	2.520	2.880	2.880
	2)	0	0	0	1.000	3.000	5.000	7.000	9.000	11.000
	3)	0	0	0	800	4.000	4.000	5.600	7.200	8.800
70.000	1)	0	0	0	0	0	1.680	2.520	2.880	2.880
	2)	0	0	0	0	500	2.500	4.500	6.500	8.500
	3)	0	0	0	0	400	2.000	3.600	5.200	6.800
80.000	1)	0	0	0	0	0	0	1.320	2.520	2.760
	2)	0	0	0	0	0	0	2.000	4.000	6.000
	3)	0	0	0	0	0	0	1.600	3.200	4.800

1) Ydelse i henhold til gældende boligsikringslov.

2) Boligydelse i henhold til socialministerens lovforslag, afrundet til hele 100 kr.

3) Alternativ boligsikringsydelse på $\frac{4}{5}$ af forskellen mellem husleje og grænsebeløb. afrundet til hele 100 kr.

Bilag 2.**Socialministerens bemærkninger til notat udarbejdet af Foreningen af socialchefer i Danmark vedrørende 1. fase af pensionsreformen.**

Foreningens notat knytter en række kommentarer til enkelte dele af pensionsreformen og opstiller nogle alternative forslag. Hovedsynspunktet i notatet er, at reformen ikke indeholder væsentlige forenklinger, hverken forståelsesmæssigt eller administrativt. Desuden påpeges det, at visse grupper ikke vil få forbedringer af deres forhold, hvilket findes uheldigt.

I det følgende knyttes først bemærkninger til foreningens kritik af forslagenes enkelte dele og foreningens alternative forslag. Derefter sammenfattes synspunkterne med særligt henblik på de rejste hovedspørgsmål, dvs. spørgsmålet om forenklinger og problemerne omkring de pensionister, der får få eller ingen forbedringer ved regeringens forslag.

A. Foreningens bemærkninger til regeringens pensionsforslag og foreningens alternative forslag.**1) Indregning af pensionstillægget i grundbeløbet.**

Foreningen af socialchefer mener, at forslaget først og fremmest vil være til fordel for de bedst stillede pensionister, medens de dårligst stillede ikke vil få gavn af forslaget.

Kommentar:

Forslaget om at indregne pensionstillægget i grundbeløbet vil, som anført af foreningen, medføre, at pensionister med mindre eller ingen indtægt ved siden af pensionen vil få en mindre eller ingen forbedring af deres pension.

Som bekendt indtægtsreguleres pensionstillægget efter de gældende regler inden for forholdsvis snævre grænser.

For ægtepar sker reguleringen på grundlag af begge ægtefællers indtægt. Indtægtsreguleringen rammer derfor også pensionister med relativt små indtægter ved siden af pensionen, herunder også dem, der har en beskedent opsparing til alderdommen. For pensionister med indtægtsregulerede grundbeløb kan indtægter medføre, at pensionen nedsættes med 90 pct. af indtægten ved siden af pensionen. Hertil kommer, at den rest af ind-

tægtsstigningen, pensionisten har i behold, bliver beskattet og kan medføre nedsættelse af boligsikringen.

Regeringens forslag vil medføre en væsentlig reduktion af dette samspilsproblem. Det vil desuden medføre en forenkling, der gør pensionerne mere forståelige for pensionisterne. For kommunerne vil forslaget medføre en administrativ lettelse. Efter det foreslåede princip for boligydelsen, sker der en indtægtsregulering af egenbetaling – idet denne foreslås at udgøre 15 pct. af indkomsten. Hvis der samtidigt fortsat skal være et indtægtsreguleret pensionstillæg, vil forslaget om en boligydelse medføre, at samspilsproblemet bliver noget større. Indtægtsregulering af boligydelsen gør det derfor ønskeligt, at man samtidig fjerner indtægtsregulering af pensionstillægget.

Foreningen af socialchefer foreslår, at de midler, der tænkes anvendt til at indregne pensionstillægget, anvendes til en forhøjelse af de fradragsfri indtægtsbeløb for pensionstillægget og en generel forhøjelse af grundbeløbet.

Kommentar:

Foreningens forslag vil betyde, at samspilsproblemet vil blive alvorligere end i dag, dels fordi flere pensionister vil komme ud for en samtidig aftrapning af pensionstillæg og grundbeløb, dels fordi indkomstintervallet med samtidig aftrapning vil blive større. Samspilsproblemet vil blive yderligere forværret, når dette forslag ses i sammenhæng med foreningens forslag om at indføre ret til indtægtsbestemt folkepension for personer i alderen 60–70 år. Ifølge foreningens forslag skal pensionstillægget helt indregnes i en senere fase af pensionsreformen. Det endelige resultat vil derfor blive det samme som efter regeringens forslag. Foreningens forslag indebærer imidlertid en uheldig tidsfølge af ændringerne, idet foreningens forslag medfører, at der for en periode skabes yderligere samspilsproblemer, der senere fjernes ved den endelige indregning af pensionstillægget. Ved regeringens forslag undgås en sådan midlertidig forværring af samspilsproblemet.

Foreningens forslag om en vis generel forhøjelse af grundbeløbet vil, som foreningen påpeger, medføre, at alle pensionistgrupper vil få en forhøjelse.

2) *Forhøjelse af pensionerne til samgifte.*

Foreningen er enig i det ønskelige i, at pensionerne til samgifte gradvis bringes op på samme niveau som pensionerne til enlige.

3) *Indtægtsregulering på grund af arbejdsindsats for pensionister over 67 år.*

Foreningen af socialchefer mener, at forslaget vil stå i urimeligt forhold til den gældende lovgivning, hvorefter arbejdsindtægter behandles lempeligere end arbejdsfri indtægter.

Kommentar:

Forslaget er i overensstemmelse med det almindelige indkomstbortfaldsprincip, som anvendes flere andre steder i den sociale lovgivning, idet folkepensionen efter forslaget vil komme til udbetaling, når den pågældende ophører med at have normale arbejdsindtægter.

Indføres en indtægtsregulering på grundlag af også formue- og pensionsindtægter, vil det fjerne den tilskyndelse til opsparing, som var en af begrundelserne for indførelse af den fulde folkepension. En sådan indtægtsregulering vil også væsentligt ændre pensionisternes forudsætning, da de planlagde deres pensionisttilværelse med indtægt i form af den fulde folkepension.

Gennemføres forslaget om indtægtsregulering på grund af arbejdsindtægter ikke, vil der ikke være tilstrækkelige midler til at gennemføre de øvrige dele af regeringens forslag til 1. fase af pensionsreformen.

Foreningen af socialchefer har foreslået, at der indføres en ret til indtægtsbestemt folkepension for de 60-69-årige (fuldt gennemført i 1985). For de 70-årige og derover ydes pensionen uafhængigt af samtidig indtægt.

Kommentar:

De fleste erhvervsaktive over 67 år antages at være i alderen 67-69 år. For disse personer vil foreningens forslag sammenholdt med regeringens medføre en stærkere aftrapning af pensionen ved indtægt ud over pensionen, idet det fradragsfrie beløb efter foreningens forslag er betydeligt mindre end det af rege-

ringen foreslåede fradragsfrie beløb for arbejdsindtægter. Dertil kommer, at foreningens forslag indebærer, at pensionen også nedsættes på grundlag af formue- og pensionsindtægter.

Forslaget indebærer således i realiteten forhøjelse af pensionsalderen til 70 år. Der findes ikke rimeligt grundlag for at forhøje pensionsalderen. Tværtimod er tendensen i de øvrige lande, Danmark kan sammenlignes med, den, at pensionsalderen sænkes.

Foreningens forslag indebærer derfor i forhold til regeringens forslag en væsentlig ændring af de forudsætninger, pensionisterne havde, da de planlagde deres økonomiske forhold i alderdommen.

Indførelse af en ret til indtægtsbestemt folkepension fra det fyldte 60. år vil have en fordelingsmæssig virkning, der ikke forekommer rimelig. For de ikke-erhvervs-mæssigt beskæftigede vil forslaget betyde, at personer med invalidepension, sygedagpenge og arbejdsløshedsunderstøttelse vil overgå til den lavere folkepension, når de fylder 60 år. Til gengæld vil gruppen af gifte, der forsørges af ægtefællen, få adgang til pension syv år tidligere.

4) *Andre pensionslovsændringer.*

Foreningen finder, at forslaget om at ændre det årlige tidspunkt for pensionsomregningen fra 1. oktober til 1. januar er uheldigt, idet forslaget ikke vil have den tilsigtede virkning. Der henvises til, at der fortsat kan opstå situationer, hvor boligydelsen nedsættes som følge af omregning på grundlag af et nyt indtægtsgrundlag. Foreningen mener, at dette kun kan løses ved sammenfald af boligydelsesomregningen som følge af nyt indtægtsgrundlag og pristalsregulering af de sociale pensioner eller ved gennemførelse af foreningens alternativ, der består i en ændret boligsikringsordning.

Kommentar:

Bag forslaget om at omregne boligydelsen den 1. januar, dvs. på samme tidspunkt som boligsikringen omregnes, ligger der en række hensyn.

Boligsikring og boligydelse skal beregnes ud fra et indkomstgrundlag, der løbende ændres. Det er anset for mest hensigtsmæssigt at arbejde med årlige reguleringer af indkomsten. Det vil næppe kunne forsvares at an-

vende længere perioder med samme indkomstgrundlag end 1 år.

Den fremskrivning af indkomsten, der anvendes i boligsikringsloven, forudsætter, at den endeligt ansatte skattepligtige indkomst er kendt på det tidspunkt, hvor fremskrivningen foretages. Dette indkomstgrundlag har man i august-september måned.

Teknisk kan grundlaget benyttes til edb-omregning pr. 1. oktober. Denne omregningsdato anvendtes tidligere i boligsikringsloven, men da der var almindelig enighed om, at der ikke burde ske omregning af boligsikring, et kvartal før den nye indkomst blev anvendt ved skatteudskrivningen, ændrede folketinget reglerne således, at boligsikringsåret kom til at følge skatteåret, således at der – i princippet – ydes boligsikring og betales skat af samme indkomst, beregnet for samme periode.

Denne regel er overført til lovforslaget om en boligydelse.

Ved at flytte pensionsomregningen til samme dato opnås en for pensionisterne mere forståelig ordning. Det er imidlertid rigtigt, at der fortsat i visse tilfælde kan ske fald i den samlede udbetaling pr. 1. januar på grund af en tidligere stigning i pension og anden indkomst.

Dette kan løses ved at flytte pristalsreguleringen fra 1. oktober til 1. januar. Ved at flytte tidspunktet vil pensionisterne imidlertid få et permanent efterslæb i forhold til prisudviklingen. Desuden opstår der forståelsesmæssige problemer, når sammenhængen med reguleringstidspunkterne for store dele af arbejdsmarkedet brydes.

Foreningen mener, at problemet med nedsættelsen af boligstøtten som følge af omregning på grundlag af et nyt indkomstgrundlag vil kunne løses radikalt ved den ændring af boligsikringen, som foreningen foreslår, jfr. nedenfor.

B. Foreningens bemærkninger til boligydelsesforslagets enkelte dele.

Foreningen giver i notatet udtryk for, at det er tvingende nødvendigt at gennemføre en forbedring af boligstøtten til pensionister. Det udtales også, at regeringens forslag i overvejende grad imødekommer den kritik, der med føje har været rettet mod de hidtidige støttemuligheder.

Foreningen finder imidlertid, at forslaget indeholder nogle uønskede bivirkninger, hvoraf 5 forhold bliver fremhævet i notatet.

ad 1).

Princippet om at yde fuld dækning for den huslejeudgift, der overstiger 15 pct. af indkomsten, kritiseres. Det vil efter foreningens opfattelse medføre, at pensionisten mister interessen for huslejens absolutte højde.

Foreningen frygter derfor, at dette kan udnyttes af udlejere, og at bemyndigelsen i § 7, stk. 2, til at nedsætte for høje huslejer vil medføre en voldsom og urimelig belastning for den kommunale administration.

Kommentar:

Ud over bemyndigelsen til at nedsætte boligudgiften, når den i væsentlig grad overstiger den normale leje, indeholder forslaget om en boligydelse også en regel om, at boligydelsen kan nedsættes eller bortfalde, når det er overvejende sandsynligt, at lejeaftalens indhold er aftalt med henblik på at opnå boligydelse. Denne regel vil kunne anvendes, hvis ejere forsøger at udnytte, at pensionistens egenbetaling ofte er uafhængig af lejen.

Foreningens bedømmelse af risikoen for, at ejere vil sætte lejen op, forekommer imidlertid ikke realistisk. Lejelovgivningen indeholder således bestemmelser, der tager højde for denne situation.

I en del af boligmarkedet er huslejen således reguleret af reglerne om den omkostningsbestemte leje. På hele boligmarkedet gælder desuden den grundlæggende regel om, at huslejen ikke må overstige det lejedes værdi. En lejer vil kunne få dette spørgsmål afgjort ved boligretten. Det er i denne forbindelse væsentligt, at det er meget få udlejningsejendomme, hvor der alene bor pensionister, hvorfor en urimelig lejeforhøjelse må antages at føre til en reaktion fra andre lejere.

I øvrigt må tilstedeværelsen af reglerne i § 7 i forslaget til en boligydelse antages at have en præventiv virkning.

I den gældende boligsikringslov har man de samme regler, og det er boligministeriets opfattelse, at disse regler er nødvendige for at hindre, at der aftales for høje huslejer i de lejemål, som ikke er omfattet af huslejeregulering, hvor lejeren får den største del af lejen dækket af boligsikring.

Det er endvidere boligministeriets opfattelse, at kommunerne administrerer disse bestemmelser på en fornuftig måde, og at den omstændighed, at lejeren overgår til reglerne i lov om boligydelse, næppe vil medføre en væsentlig forøgelse af kommunernes administration på det heromhandlede område.

Det princip, at egenbetalingen – inden for de rammer, forslaget opstiller – er uafhængig af huslejens størrelse, er væsentligt for at opnå den udligning af huslejeudgifterne, der ikke afspejler forskelle i størrelse og kvalitet. Samtidig har princippet et klart plejehjemsforebyggende sigte.

ad 2).

Foreningen finder, at det ikke er ganske rimeligt, at egenbetalingen fastsættes uden hensyntagen til lejlighedens udstyr og etageareal.

Kommentar:

Det sociale udvalg kan nedsætte huslejen, når lejen må anses for at være delvis betaling for luksuøst udstyr. Denne bestemmelse tager dog kun sigte på de situationer, hvor lejligheden er af så usædvanlig høj kvalitet og standard, at det ikke vil være rimeligt, om der skulle ydes fuld boligydelse. Denne bestemmelse svarer til reglerne i boligsikringsloven.

I øvrigt er det næppe muligt at tage hensyn til udstyret, medmindre man – som i boligsikringsloven – vil fastsætte begrænsninger i boligydelsen, således at den højst kan udgøre en vis del af lejen. Når man ikke har gjort det, skyldes det ønsket om at forenkle ordningen.

Forslaget til lov om en boligydelse tager i denne henseende sit udgangspunkt i reglerne om pensionistboliger, således som de blev ændret i 1973. Her gælder det, at forskelle i egenleje alene afspejler forskelle i pensionisternes indkomster – ikke forskelle i boligens størrelse og udstyr. Selv om pensionistboligerne er mere ensartede end boliger i øvrigt, kan der dog være stor indbyrdes forskel på disse boliger. Desuagtet har de heromhandlede regler ikke givet anledning til væsentlig kritik.

Vedrørende spørgsmålet om at tage hensyn til etagearealet ved udmåling af boligydelsen kan der henvises til svaret på socialudvalgets spørgsmål 39. Socialministeriets indstilling er, at det ikke på nuværende tids-

punkt er muligt at tage hensyn til arealet. Motiveringen herfor er kort gengivet,

- at boligmassens fordeling på areal ikke er kendt nu, og at konsekvenserne for den enkelte og for ordningens økonomi derfor ikke er kendt,
- at værelsesantallet er et godt udtryk for, hvornår en husstands boligbehov er dækket,
- at et værelseskriterium er administrativt og forståelsesmæssigt enkelt at anvende, og
- at det er vigtigt, at der benyttes samme kriterium som i boligsikringen.

ad 3).

Problemet med evt. reduktion af boligydelse ved omregning på grundlag af nyt indkomstgrundlag er behandlet ovenfor under gennemgangen af pensionsforslagene.

ad 4).

Foreningen kritiserer, at der er ringe mulighed i forslaget om boligydelse end i boligsikringsloven for at få omregnet støtten ved mindre huslejestigninger.

Kommentar:

Det er ikke hensigten med forslaget at forringe adgangen til omregning som følge af huslejestigninger i forhold til boligsikringsloven. Forslaget tilsigter i øvrigt generelt en lettere adgang til omregning ved ændringer i beregningsgrundlaget end den, der gælder efter boligsikringsloven.

ad 5).

Foreningen har på baggrund af tabellerne i lovforslaget over boligydelsen til ejere ment at kunne konkludere, at det næsten kun vil være enlige, der kan modtage boligydelse til ejere som tilskud.

På baggrund af den beskedne udnyttelse af ejendomsskattelåneordningen mener foreningen derfor ikke, at det er hensigtsmæssigt at etablere en låneordning som den foreslåede.

Kommentar:

Enlige udgør en stor del af pensionisterne, idet $\frac{2}{3}$ af alle pensionisthusstande består af enlige pensionister. Andelen må dog antages at være noget mindre for pensionisterne i eget hus.

Fra forslagets tabel kan det ikke sluttes, at kun få ægtepar kan opnå boligydelse som

tilskud, idet tabellerne hviler på typiske forhold og derfor ikke viser de tilfælde, hvor de tilskudsberettigede udgifter, f. eks. ejendomskatten, er større end gennemsnittet. I disse tilfælde vil tilskuddet være større end anført i tabellen.

Da låneordningen efter parcelhusloven er blevet administreret forskelligt fra kommune til kommune, kan der ikke herfra sluttes noget om behovet for en generel låneordning som den foreslåede. I øvrigt vil boligydelsen blive taget op til revision, når ordningen har løbet nogle år og man har indvundet erfaringer.

Socialministeriet finder på baggrund af ovenstående, at foreningens gennemgang af forslaget til en boligydelse ikke har påpeget forhold, som ikke var taget i betragtning ved udarbejdelse af forslaget. Foreningens konklusion, hvorefter forslaget har en række uoverskuelige og uønskede administrative og boligpolitiske konsekvenser, forekommer derfor ikke berettiget.

På baggrund af kritikken af forslaget til en boligydelse finder foreningen det rigtigst at stille alternative forslag.

Socialcheferne foreslår for ejernes vedkommende, at man i stedet for boligydelsen nøjes med at udvide de gunstige regler, der gælder for beregningen af lejeværdien for personer over 67 år, til at omfatte samtlige pensionister (eventuelt kombineret med en nedsættelse eller lempelse af disse regler), og at parcelhusloven udvides til at omfatte alle pensionister, samt at disse lån ydes efter faste kriterier.

Desuden foreslår foreningen, at der gennemføres en bedre pristalsregulering af grænsebeløbene, således at løbende stigninger i pensioner ikke påvirker boligsikringsydelsen.

Kommentar:

Forslaget medfører, at der ikke vil blive ydet noget lån til renter og afdrag på huset. Betalingen af disse ydelser må antages at være et stort problem for pensionister med relativt nyanskaffede huse, et forhold, der især har betydning for invalidepensionister.

Socialchefernes forslag om en bedre pristalsregulering af grænsebeløbene, således at løbende stigninger i pensionen ikke påvirker boligsikringsydelsen, lader sig næppe gennemføre.

Forslaget indebærer, at boligsikringsordningen skulle udbygges således, at den år for

år blev gjort gunstigere i takt med prisudviklingen på en sådan måde, at pensionisterne skulle betale en stadig faldende del af deres indkomst i boligudgift.

Dette kan næppe anses for rimeligt.

Pristalsreguleringerne af pensionerne skyldes bl. a. stigning i befolkningens boligudgifter. Hvis pensionisten oppebærer den fulde regulering og samtidig får opretholdt uændret lejebetaling, vil pensionisten få pristalsregulering til dækning af en merudgift, som pensionisten ikke har.

Den foreslåede lempelse af lejeværdiberegningen er en dyr måde at forbedre pensionisternes forhold på, da også de bedst stillede pensionister får glæde heraf.

Forslaget går imod ønsket om at afskaffe særregler for pensionister i anden lovgivning og i stedet samle ydelserne til pensionisterne inden for én lovgivning, således at reglerne bliver mere overskuelige for pensionisterne.

Forslaget vil næppe give nogen særlig stor administrativ lempelse i forhold til regeringens forslag, såfremt den foreslåede ejendomsskattelåneordning bliver fuldt udnyttet.

For lejernes vedkommende foreslår socialcheferne, at den eksisterende boligsikring til pensionister ændres således, at boligsikringen beregnes som $\frac{1}{2}$ af forskellen mellem huslejen og grænsebeløbet.

Kommentar:

Forslaget vil ikke som forslaget om en boligydelse udligne de forskelle i huslejen, som er mellem lejligheder af ens standard.

Forslaget vil ikke som tilsigtet indebære nogen væsentlig administrativ fordel, da boligydelsen til lejere ikke vil medføre administrativt arbejde i forhold til den nuværende boligsikring.

Generelt om de forståelsesmæssige og administrative forhold.

Foreningen lægger megen vægt på, at pensionssystemet bliver forståeligt for pensionisterne.

Regeringens forslag indebærer især to væsentlige forbedringer på dette område. For det første samles reglerne om boligstøtte og pension i et lovkompleks vedrørende pensionister, og der sker en vis harmonisering af reglerne om boligstøtte med de regler, der i øvrigt gælder for pensionister. Dernæst sker der en forståelsesmæssig forenkling ved af-

løsningen af boligsikringens komplicerede regler med den enklere 15 pct.-regel.

Foreningens forslag indebærer ikke en sådan forståelsesmæssig forenkling og indebærer ikke andre alternative forenklinger, idet dens forslag bygger videre på boligsikringens regler.

Foreningens gennemgang af boligydelsen har ikke påpeget forhold, der kan ændre bedømmelsen i lovforslaget af de administrative konsekvenser. Dette indtryk er bekræftet af arbejdet sammen med Kommunernes Landsforening om at tilrettelægge den praktiske administration. Bedømmelsen er udformet i lyset af, at der for lejernes vedkommende er tale om videreførelse af kendte administrative rutiner.

Foreningens forslag indebærer ikke indlysende administrative forenklinger. Således vil forslaget om i stedet for en indregning af pensionstillægget at forhøje det fradragsfri beløb medføre et administrativt merarbejde i forhold til regeringsforslagets forenkling.

Forslaget om at indføre en ret til indtægtsbestemt folkepension fra 60 år samtidig med, at den almindelige pensionsalder sættes op, indebærer administrative forenklinger, idet en behandling af førtidspensionsansøgninger undgås for personer på 60 år og derover. Til gengæld bliver antallet af pensionister, der modtager en indtægtsbestemt pension, større.

Generelt om fordelingen af pensionsfondens midler.

Som tidligere nævnt medfører regeringens pensionsforslag, at enlige pensionister med små eller ingen indtægter ved siden af pensionen ikke får pensionen forhøjet.

Der vil ligeledes være visse pensionister, der ikke får deres forhold forbedret ved boligydelsen, nemlig de, hvis boligudgift udgør en relativt lille del af deres indkomst. Der vil derfor være enlige pensionister, der ikke får deres forhold forbedret, hverken ved pensionsforslagene eller ved forslaget om en boligydelse.

Den gruppe pensionister, der ikke får deres forhold forbedret ved forslaget om en boligydelse, er de pensionister, der har et forholdsvis stort disponibelt »restbeløb«, når boligudgiften er betalt. Andre pensionister har imidlertid et forholdsvis lille disponibelt »restbeløb«, når boligudgiften er betalt. Derfor har regeringen ønsket at fordele midlerne selektivt. Da udgangspunktet er store forskelle i det disponible »restbeløb«, har det ikke kunnet undgås, at en udligning medfører, at visse grupper får en begrænset – eller ingen – fordel af forslagene. De pensionister, der ikke får fordel af forslagene, er altså dem, der i dag har et relativt stort »restbeløb«.

Bilag 3.

Socialministerens svar på nogle af de af udvalget stillede spørgsmål til skriftlig besvarelse.

Ad I. Forslag til lov om boligydelse til pensionister.

Spørgsmål 1:

Der ønskes et skøn over pensionisternes nuværende boligudgifter, herunder en vurdering af, i hvor høj grad pensionister vil få mindre end den maksimale boligydelse på grund af, at deres bolig er for billig.

Svar:

Der findes ingen statistiske oplysninger på landsplan om pensionisternes boligudgifter. Boligudgifterne må derfor skønnes på grundlag af stikprøver fra nogle enkelte store kommuner. For pensionister, der ejer deres bolig, anvendes herudover oplysninger fra selvangivelsesundersøgelserne, som foretages af Danmarks Statistik, og hvori der indgår et repræsentativt udsnit af samtlige pensionister i hele landet.

Pensionister, der bor til leje, og som modtager boligsikring efter de gældende regler, skønnes at have en gennemsnitlig årlig husleje ekskl. varme på 8.000 kr. Det skønnes, at 15–20 pct. af lejerne har en boligudgift på over 12.000 kr. årlig. Den gennemsnitlige boligsikring for lejere skønnes at være ca. 3.000 kr. Efter fradrag for boligsikring kan nettoboligudgiften således anslås til i gennemsnit ca. 5.000 kr. årlig.

Pensionister, der bor i eget hus, skønnes i gennemsnit at have en årlig boligudgift inkl. afdrag på lån på ca. 10–12.000 kr. I dette beløb er medregnet den skattemæssige betydning af et overskud/underskud på huset, og der er fratrukket den skattemæssige værdi af fradrag for prioritetsrenter.

Både for ejere og lejere er der store individuelle variationer i boligudgifterne.

Antallet af pensionister, som vil få en boligydelse, der er mindre end det maksimale beløb, afhænger ud over af boligudgiftens størrelse også af husstandsindkomstens størrelse. For ejere, der er berettiget til boligydelse, afhænger antallet endvidere af, i hvilket omfang ejerne ønsker at modtage den del af boligydelsen, der alene kan ydes som lån. Det kan skønsmæssigt anslås, at i størrelsesordenen 90 pct. af de pensionister, som vil få

boligyldelse, vil modtage mindre end det maksimale beløb.

Spørgsmål 2:

Hvor mange flere pensionister skønnes at kunne blive i deres bolig, takket være boligydelsen, og hvor mange skønnes at ville flytte på grund af boligydelsebegunstigelse af bestemte boligtyper? Det bedes om muligt ved en vurdering af forholdene i en række repræsentative kommuner samt i København vurderet, om efterspørgslen modsvares af udbudet.

Svar:

Der kan ikke gives et begrundet skøn over, hvor mange flere pensionister der kan forventes at forblive i deres boliger takket været boligydelsen, fordi der ikke foreligger oplysninger om antallet af pensionister, der af økonomiske grunde er blevet tvunget til at flytte til en anden bolig.

Der foreligger endvidere ikke statistik, der direkte kan belyse, i hvilket omfang pensionisterne vil flytte til bedre og dyrere boliger efter gennemførelse af boligydelsen, der inden for visse rammer gør pensionistens egenbetaling uafhængig af huslejens størrelse.

Lovforslagets hovedprincip er, at pensionisten selv skal betale 15 pct. af husstandsindkomsten til dækning af husleje. Dette svarer stort set til de gældende regler for betaling af husleje i de særlige pensionistboliger. Selv om disse er specielle boligtyper og erfaringerne herfra ikke automatisk kan overføres til det øvrige boligmarked, kan antallet af pensionister optaget på ventelister til pensionistboliger dog måske give et grovere indtryk af størrelsesordenen med hensyn til antal pensionister, der ønsker at flytte til en anden bolig af økonomiske grunde.

For at skønne over antal pensionister, der er optaget på venteliste til pensionistboliger, har sikringsstyrelsen foretaget et mindre rundspørge omfattende 11 kommuner, herunder Københavns kommune samt en af de tre store provinsbyer.

På grundlag af dette rundspørge kan det anslås, at der i hele landet er ca. 20–25.000 pensionister på venteliste til pensionistboli-

ger, heraf omkring 14.000 i Københavns kommune.

Det må antages, at en væsentlig andel af disse pensionister vil forblive boende i deres hidtidige vante bolig, såfremt boligydelsen åbner økonomisk mulighed herfor. For de øvrige resterende pensionister, der er på ventelisterne, må det antages, at en væsentlig andel af disse ønsker at flytte for at opnå en mere bekvem bolig.

Spørgsmål 3:

Under henvisning til ministerens besvarelse af spørgsmål 2 spørges, om der i kommunerne er en boligreserve til brug for de pensionister, der må forventes at ville flytte til en bedre bolig, eller kan man forvente særlige direktiver fra boligministeren for, at man kan leve op til disse behov?

Svar:

I besvarelsen af spørgsmål 2 har man peget på, at lovforslaget giver pensionister bedre mulighed end den gældende lov om boligsikring for at kunne forblive i hidtidig bolig ved overgang til pension.

Selv om lovforslaget også vil give pensionister, der bor dårligt, bedre muligheder for at kunne overtage en bedre lejlighed, må det antages, at lovforslagets gennemførelse ikke nødvendiggør særlige foranstaltninger til at dække pensionisternes boligbehov.

Der skal i denne forbindelse peges på, at man i lovforslaget har bibeholdt pensionistboligbegrebet som en af de kommunale muligheder for at bistå pensionister, der trænger til en bolig. Kommunerne har andre muligheder. Til pensionister, der ikke kan klare sig i en almindelig bolig, har man de beskyttede boliger.

I øvrigt har kommunerne en væsentlig indflydelse på det almennyttige byggeri, der opføres, og den enkelte kommune kan her sørge for, at der indrettes et passende antal boliger, dels for pensionister i almindelighed, dels for handicappede i det nybyggeri, der planlægges.

I 1977 blev der åbnet mulighed for, at kommunerne sammen med nogle af lejerne erhverver udlejningsejendomme på andelsbasis, således at kommunerne kan beholde en del af lejlighederne til fortsat udleje til bevægelseshæmmede.

Kommunerne har således allerede efter gældende lovgivning gode muligheder for at tilvejebringe det udbud af boliger, der er nødvendigt efter det lokale behov.

Spørgsmål 4:

Hvor stort forventes udbudet af lejligheder i et prisniveau, der ligger inden for maksimumsbeløbet for den årlige boligudgift, jfr. § 27, stk. 1, nr. 2, at blive i København efter gennemførelsen af den igangværende sanering og byfornyelse?

Svar:

I Københavns kommune blev der det sidste år, hvor boliganvisningsreglerne var gældende, ca. 18.000 ledige lejligheder genudlejet med udvalgets godkendelse. Selv om en del lejligheder er blevet nedlagt som følge af sanering og brandsikring, må det antages, at udbudet af lejligheder også i de kommende år vil være af nogenlunde samme størrelsesorden. Den altovervejende del af de lejligheder, der genudlejes, vil have en husleje, der er lavere end det foreslåede maksimumsbeløb.

Spørgsmål 5:

Hvor stor er den skønnede huslejeudgift pr. m² ved nybyggeri?

Svar:

I det almennyttige byggeri, der tages i brug for tiden, er begyndelseslejen i gennemsnit ca. 250-275 kr. pr. m². Der er tale om lejlighedsstørrelser på lidt under 80 m² i gennemsnit.

Spørgsmål 6:

Findes der i nybyggeri 3-værelses lejligheder på 60 m² og derunder?

Svar:

I praksis er det ganske overordentligt sjældent forekommende, at der i nyere almennyttigt byggeri er indrettet 3 værelses lejligheder på 60 m² og derunder.

Spørgsmål 7:

Hvornår formodes det under opbygning værende boligregister at blive funktionsdygtigt?

Svar:

Efter foreliggende planer og aftaler forventes bygnings- og boligregistrets etableringsfase at være afsluttet medio 1978, således at registret vil være funktionsdygtigt hen på efteråret 1978.

Spørgsmål 8:

Kan det tænkes, at personer, som har optaget lån i henhold til loven om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse, vil blive ringere stillet ved at være henvist til at benytte de foreslåede regler efter ovennævnte lov, men til den højere rente?

Svar:

Efter lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse (parcelhusloven) kan kommunalbestyrelsen yde lån til personer over 65 år til betaling af ejendomsskatter m. v. Lån kan ydes, når omstændighederne, herunder ejerens økonomiske forhold, efter kommunalbestyrelsens skøn taler derfor.

Kommunalbestyrelsens skønmæssige beføjelse udnyttes forskelligt fra kommune til kommune. Dette gælder både med hensyn til indtægts- og formuegrænser og med hensyn til, hvilke ydelser der kan gives lån til.

Efter lovforslagene kan en pensionist vælge mellem lån efter parcelhusloven og ydelser efter boligydelsesloven. For en del af ejerne vil situationen være den, at de på grund af deres indtægtsforhold selv skal dække en så stor del af boligudgiften, at de ikke vil blive berettiget til boligydelse i form af tilskud, men alene vil kunne opnå boligydelse i form af lån.

Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor dette lånebeløb er mindre end det lån, som ejeren efter parcelhusloven vil kunne få til betaling af ejendomsskatter. Dette kan især være aktuelt i de kommuner, der anvender en høj indtægtsgrænse for tildeling af lån efter parcelhusloven.

Vælger pensionisten at optage lån efter parcelhusloven, vil renten efter forslaget om ændring af parcelhusloven være af samme størrelse som ved boligydelseslån, dvs. nationalbankens diskonto + 3 pct. (Lån optaget før lovforslagenes ikrafttræden skal dog fortsat forrentes med 6 pct.).

Pensionisten vil ikke umiddelbart blive ringere stillet i den forstand, at han får mindre til overs til at leve for. Derimod vil den højere rente naturligvis betyde, at det indfrosne lånebeløb bliver større, men virkningen heraf vil først vise sig, når lånebeløbet til sin tid forfalder. Renteudgiften vil fortsat kunne fradrages ved opgørelse af den skattepligtige indkomst.

Spørgsmål 9:

Ad § 7, stk. 2, udbedes en fortolkning af »den normale leje for sædvanlige lejligheder af tilsvarende størrelse«.

Svar:

Bestemmelsen, der svarer til boligsikringslovens § 4, stk. 3, tager sigte på den situation, at lejen er væsentlig større end normalt for sædvanlige lejligheder af tilsvarende størrelse – værelsesantal og areal.

Er dette tilfældet, kan boligudgiften ned sættes med et beløb, der svarer til forskellen.

Urimelige huslejer vil kunne forekomme både i nybyggeri og i den ældre boligmasse. Den husleje, der i landdistrikterne anses for urimelig, kan meget vel tænkes ikke at overstige det rimelige i f. eks. hovedstadsområdet. Spørgsmålet om urimelig husleje må derfor bedømmes ud fra lokale forhold. Dette indebærer, at lejen må bedømmes ud fra det lejeniveau, der er sædvanligt i kommunen for lejligheder af tilsvarende kvalitet og udstyr i ejendomme opført i samme tidsrum. Findes der ikke sådanne ejendomme, eller skønnes materialet utilstrækkeligt, vil f. eks. oplysninger om lejen for tilsvarende lejligheder i nabokommuner kunne lægges til grund ved bedømmelsen.

Der er ikke fastsat retningslinier for, hvornår en lejlighed indeholder flere eller færre værelser end normalt for sædvanlige lejligheder med samme areal. Afgørelsen af, om værelsesantallet i det enkelte tilfælde må anses for usædvanligt i forhold til arealet, må således bero på et skøn.

Til belysning af spørgsmålet kan oplyses, at bruttoarealet for 4 og 5 værelses lejligheder i statsstøttet byggeri i de senere år har udgjort indtil 130 m², medens lejlighedstyper med 1–3 værelser har haft tilsvarende lavere arealstørrelser.

Selv om en lejligheds areal måtte være usædvanligt stort i forhold til værelsesantallet,

skal nedsættelse af boligudgiften kun ske, dersom lejen i væsentlig grad overstiger den normale leje for lejligheder med sædvanligt etageareal i forhold til værelsesantallet. Er f. eks. boligudgiften for en 2 værelses lejlighed på 100 m² ikke væsentlig højere end sædvanlig leje for en 2 værelses lejlighed af normal størrelse, er der følgelig ikke grundlag for nedsættelse af boligydelsen. Skønnes det derimod, at såvel etageareal som leje er væsentlig højere end sædvanlig leje for en 2 værelses lejlighed af normal størrelse kan det sociale udvalg nedsætte den for boligydelsens størrelse afgørende boligudgift til et beløb, som anses for passende.

Den foreslåede bestemmelse skal således – ligesom boligsikringslovens § 4, stk. 3 – navnlig give de kommunale myndigheder mulighed for at foretage en vurdering af, om boligudgiften er rimelig i forhold til det almindelige niveau på stedet, for herved at undgå, at reglerne om boligsikring og om boligydelse medfører urimelige boligudgifter. For udlejningslejligheder har reglen i boligsikringsloven navnlig betydning i kommuner, hvor reglerne om huslejeregulering ikke gælder. Problemer af denne art kan navnlig opstå ved udlejning af parcelhuse og lignende og ved udlejning af lejligheder i mindre ejendomme.

Spørgsmål 10:

I svaret er omtalt et kombineret kriterium: værelsesantal og areal. Hvorfor kan dette kombinerede kriterium ikke anvendes generelt?

Spørgsmål 11 a:

Hvad ville udgifterne andrage, såfremt man anvendte et værelseskriterium som skitseret i lovforslaget *sammen* med et arealkriterium på 90 m²?

Spørgsmål 11 b:

Ad § 13, stk. 3, spørges, om ministeren vil overveje et ændringsforslag, hvorefter kommunen kan skønne over, hvorvidt et større antal værelser skal medføre en forøgelse af egenbetalingen?

Svar:

Lov om boligsikring § 4, stk. 2, indeholder en bestemmelse om lejlighedens størrelse, der har til formål at sikre, at der kun ydes bolig-

sikring i det omfang, lejligheden kan anses som passende bolig for pågældendes husstand.

Efter loven anses lejligheden for at være for stor, når værelsesantallet overstiger antallet af husstandsmedlemmer med mere end ét, og der skal i så tilfælde ske en nedsættelse af lejen på grund af de overskydende værelser. Af administrative grunde foretages nedsættelsen forholdsmæssigt efter antallet af værelser uanset disses størrelse.

I lovforslaget om boligydelsen anses som i boligsikringen en lejlighed for at være for stor, når antallet af værelser overstiger antallet af husstandsmedlemmer med mere end ét – og der skal i så tilfælde ske en forøgelse af egenbetalingen. Egenbetalingen stiger efter antallet af overskydende værelser uanset disses størrelse. Denne bestemmelse er ligeledes fastsat af administrative grunde.

Erfaringerne fra boligsikringen har vist, at anvendelsen af værelsesantal som nævnt ved beregningen af boligsikringen er administrativt hensigtsmæssig, og socialministeriet finder det derfor rigtigst, at lignende regler ved vurderingen af, hvornår en bolig anses for at være for stor i forhold til husstanden, benyttes ved beregningen af boligydelsen.

Socialministeriet overvejer således ikke at stille ændringsforslag til § 13, stk. 3, hvorefter det overlades til kommunen at skønne over, hvorvidt et større antal værelser skal medføre en forøgelse af egenbetalingen.

Socialministeriet finder det desuden ikke muligt at gennemføre et kombineret værelsesantal/arealkriterium, f. eks. ved, at lovforslagets værelseskriterium opretholdes, men således, at boligydelsen beregnes uden reduktion for boligstørrelse, hvis boligen ikke udgjorde et mindsteareal. Dette skyldes bl. a., at der ikke findes statistik over pensionisthusstandenes boligareal. Det er derfor ikke muligt at bedømme virkningen af et kriterium, hvori arealet indgår. Det er ligeledes ikke muligt at skønne over udgifterne ved en sådan ordning.

Først når bygnings- og boligregistret er færdigetableret, vil det være muligt at skønne over udgifterne ved en ordning, hvor arealet indgår som kriterium.

Spørgsmål 12:

Ad § 9, stk. 3, udbedes en belysning af reglens betydning for fastsættelsen af bolig-

ydelsen, når boligydelsen har løbet en årrække.

Svar:

Ifølge forslaget § 9, stk. 3, kan renter på lån i henhold til loven om boligydelse og lov om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcel- og rækkehuse (parcelhusloven) ikke medregnes ved opgørelsen af boligudgiften. Renterne indgår derfor ikke i beregning af boligydelsen (der for renteudgifters vedkommende gives som lån).

Det skyldes, at renterne af lån ikke opkræves, hverken efter loven om boligydelse eller efter parcelhusloven.

I stedet tilskrives renterne gælden, dvs. at gælden forhøjes med påløbne renter (og renters rente).

Hvis man i stedet opkrævede forfaldne renter, kunne denne renteudgift medregnes ved opgørelsen af boligudgiften (med 80 pct.), og der ville kunne udbetales boligydelse (i form af lån) til denne udgift.

Reglen i § 9, stk. 3, får derfor ikke ændret betydning med årene, men renten vil naturligvis blive større.

Derimod har det betydning, at renteudgiften er fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, selv om renten ikke er forfalden. Fradragsretten betyder, at indkomsten alt andet lige bliver mindre med årene, og dermed bliver boligydelsen større.

I tilslutning til svaret på spm. 12, hvor det er oplyst, at »renteudgiften er fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, selv om renten ikke er forfalden« har skattedepartementet oplyst følgende:

Efter almindelig skatteretlig praksis anses renter, der tilskrives hovedstolen, som hovedregel for forfaldne og dermed fradragsberettigede ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Dette gælder, uanset om renten først kan kræves betalt på et senere tidspunkt.

Spørgsmål 13:

Hvor meget er gennemsnitsarealet for henholdsvis 2, 3 og 4 værelses lejligheder steget, siden 60 m²-reglen i 1966-lovgivningen blev fastsat?

Svar:

Danmarks Statistik har kun tal for den gennemsnitlige lejlighedsstørrelse, ikke for de enkelte rum.

Boligselskabernes Landsforenings statistik startede først i 1970 og viser følgende gennemsnitlige rumstørrelser, målt i m² bruttoetageareal:

m ²	2 rum	3 rum	4 rum
1970-71.....	59	93	109
1972-73.....	61	86	105
1975-76.....	64	84	99
1976-77.....	61	83	98

Tallene bygger på almenyttigt byggeri med støttetilsagn i de pågældende finansår.

Spørgsmål 14:

Foreligger der oplysning om den gennemsnitlige størrelse af 3 værelses lejligheder i nybyggeriet?

Svar:

I det almenyttige nybyggeri, der har opnået tilsagn om statsstøtte i finansåret 1976-77, er gennemsnitsstørrelsen af boliger med 3 rum 83 m².

Gennemsnittet dækker over følgende lejlighedsstørrelser:

Fra 70-79 m ²	34 pct.
Fra 80-89 m ²	45 pct.
Fra 90-99 m ²	21 pct.
I alt.....	100 pct.

Ministeriet er ikke i besiddelse af oplysninger om etagearealet i ustøttet nybyggeri med 3 beboelsesrum.

Spørgsmål 15:

Det bedes oplyst, hvor mange pensionister der i dag modtager boligsikring efter de gældende bestemmelser. Det bedes endvidere oplyst

- 1) hvor mange pensionister der vil blive bedret stillet som følge af lovforslaget om boligydelse til pensionister,
- 2) hvor mange der vil blive ringere stillet som følge af dette forslag, og
- 3) hvor mange der ikke vil få ændret deres forhold som følge af dette forslag.

Svar:

Pr. april 1976 var der følgende antal pensionister, der modtog boligsikring efter de gældende regler:

Boligsikring til folke-, invalide- og enkepensionister m. fl. april 1976.

Antal husstande april 1976

Boligsikring (§ 3, stk. 1).....		126.963
Overgangsbestemmelser i tidligere lovgivning (§ 20).....		3.268
Genhusning (§ 3 a).....		148
Kommunalt lejede pensionistboliger (§ 16).....	8.343	
Kommunalt ejede pensionistboliger (§ 16).....	19.267	
Pensionistboliger i alt.....	27.610	27.610
		157.989

På grundlag af beregninger fra Ålborg kommune af virkningerne af lovforslaget om boligydelse til pensionister for lejeres vedkommende og et skøn over antallet af de ejere, der vil modtage boligydelse, kan det på landsbasis skønnes, at forslaget vil have følgende virkning:

Antallet af pensionisthusstande, som vil få mere end efter de gældende regler, skønnes at være ca. 175.000. Det skal bemærkes, at disse husstande vil opnå forbedringer, der typisk er af en betydelig størrelse. Der vil være ca. 35.000 pensionisthusstande, som får den samme støtte som efter de gældende regler. Endelig vil ca. 25.000 pensionisthusstande få mindre end efter gældende regler. For disse husstande viser undersøgelsen, at der kun vil blive tale om beskedne nedgange. Således vil ca. 20.000 af de 25.000 pensionisthusstande få en nedgang, der er mindre end 25 kr. om måneden. Kun yderst få af de resterende 5.000 pensionisthusstande vil få en nedgang, der er større end 40 kr. om måneden.

De beregninger, der er foretaget i socialministeriet, viser – ligesom Ålborgundersøgelsen – at der typisk vil være tale om betydelige forbedringer, mens der på den anden side kun kan blive tale om meget beskedne nedgange. Beregningerne tyder endvidere på, at antallet af pensionister, der får mere i boligydelse, svarer til resultatet af Ålborgundersøgelsen. Derimod anses Ålborgundersøgelsens antal af pensionisthusstande, der får

mindre i boligydelse, for at være noget overvurderet.

Den generelle forhøjelse af pensionstillægget samt de øvrige forbedringer i pensionsreformen skønnes at ville betyde, at ingen pensionister vil få en samlet nedgang i pension og boligydelse.

Ad II. Forslag til lov om ændring af lov om folkepension

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb, indtægtsregulering på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år og forhøjelse af pension til samgifte m. v.).

III. Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb og forhøjelse af pension til samgifte m. v.),

IV. Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl.

(Indregning af pensionstillæg i grundbeløb m. v.).

Spørgsmål 1:

Foreligger der i forhold til statistikken i bemærkningerne supplerende statistik udvisende, hvorledes pensionisterne med fuldt pensionstillæg fordeler sig på: enlige, samgifte og for sidstnævnte tillige underinddelt efter, om ægtefællen er pensionist eller ikke.

Tilsvarende spørgsmål rejses med hensyn til pensionister med nedsat pensionstillæg.

Svar:

Der er nedenfor givet en specifikation af »tabel II. Tillæg til pensionen. a. Pensionstil-

læg pr. 31. marts 1977«, der er anført side 11 i bemærkningerne til forslag til lov om ændring af lov om folkepension.

Tabel 1. Folkepensionister pr. 31. marts 1977.

	Med fuldt pensionstillæg		Med nedsat pensionstillæg		Uden tillæg	
	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.
Enlige	190.026	57	64.447	49	68.586	44
Gifte i alt	144.942	43	57.044	51	87.016	56
Heraf med ægtefælle, der <i>ikke</i> er pensionist.....	18.510	5	8.078	7	39.075	25
Ægtefælle, der er pensionist	126.432	38	48.966	44	47.941	31
I alt	334.968		111.491		155.602	

Tabel 2. Invalidepensionister pr. 31. marts 1977.

	Med fuldt pensionstillæg		Med nedsat pensionstillæg		Uden tillæg	
	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.
Enlige	55.971	69	7.105	49	4.569	13
Gifte i alt	24.947	31	7.313	51	31.518	87
Heraf med ægtefælle, der <i>ikke</i> er pensionist.....	11.964	15	3.936	27	30.078	83
Ægtefælle, der er pensionist	12.983	16	3.377	23	1.440	4
I alt	80.918		14.418		36.087	

Tabel 3. Enkepensionister pr. 31. marts 1977.

	Med fuldt pensionstillæg	Med nedsat pensionstillæg	Uden tillæg	I alt
Antal	11.133	3.299	2.997	17.429
Procent	64	19	17	100

Spørgsmål 2:

Hvor stor er udgiftsrammen ved at indregne pensionstillægget i grundbeløbet?

Svar:

Udgiften ved at indregne pensionstillægget i grundbeløbet er beregnet at ville medføre en årlig bruttomerdgift for det offentlige på ca. 775 mill. kr. til pensionister i PL-niveau april 1977. Merskatteprovenuet for det offentlige udgør herved ca. 310 mill. kr. årligt,

således at den årlige nettomerdgift for det offentlige bliver ca. 465 mill. kr.

De anførte udgiftsskøn er beregnet under forudsætning af en isoleret gennemførelse af forslaget om at indregne pensionstillægget i grundbeløbet. Hvis de øvrige forslag i regeringens pensionsreform forudsættes at være blevet gennemført, vil bruttomerdgiften ved at indregne pensionstillægget blive formindsket med ca. 35 mill. kr. Dette skyldes, at forslaget om at regulere pensionen på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år vil

bevirke en mindre nedgang i antallet af pensionister over 67 år.

Spørgsmål 3:

Hvor mange pensionister har over 70.000 kr. i årlig skattepligtig indkomst?

Svar:

Det skønnes, at ca. 5 pct. eller ca. 40.000 pensionister har haft en skattepligtig indkomst i 1977 på over 70.000 kr.

Spørgsmål 4:

Er der i forarbejdet til udarbejdelsen af 1. del af pensionsreformen udarbejdet et alternativt forslag byggende på en bevarelse af og udbygning af pensionstillægget?

I bekræftende fald udbeder udvalget sig dette forslag.

Svar:

Socialministeriet har ikke udarbejdet et

alternativt forslag til forslaget om indregning af pensionstillægget i grundbeløbet.

Spørgsmål 5:

Der anmodes om en oversigt over, hvor mange pensionister der har arbejdsindtægter.

Svar:

Da der kun foreligger sparsomme oplysninger om pensionisternes indtægtsforhold, er de følgende skøn over størrelsen af pensionisters ekstraindtægter i form af arbejdsindtægt behæftet med en del usikkerhed.

Det skønnes, at i alt omkring 130.000 pensionister har en indkomst i form af arbejdsindtægter på ca. 1.000 kr. eller derover, heraf skønnes ca. 90.000 at være over 67 år og ca. 40.000 under 67 år. I tabellen nedenfor er disse 130.000 pensionister fordelt efter arbejdsindkomstens størrelse. Indkomsterne er dem, der er benyttet ved omregning af pensionerne pr. 1. oktober 1976, dvs. som hovedregel indkomsten i 1975.

Arbejdsindkomst kr.	Over 67 år	Under 67 år	I alt
1.000-10.000.	50.000	20.000	70.000
10.000-30.000.	15.000	10.000	25.000
30.000 og derover	25.000	10.000	35.000
I alt	90.000	40.000	130.000

Bilag 4

Notat

om ændringsforslag til lovforslaget om boligydelse til pensionister og til lovforslaget om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af boligydelsen.**1. Lempelse af kravet om eget wc.**

a. I det oprindelige lovforslag blev der opstillet en række kvalitetskrav, som pensionistens bolig skal opfylde, for at der kan udbetales boligydelse. I forhold til boligsikringslovens kvalitetskrav var der tale om en skærpelse på et enkelt punkt, idet boligen skulle være forsynet med eget wc.

Denne skærpelse blev i bemærkningerne til lovforslaget begrundet med, at der til stadighed foretages forbedringer i boligmassen, og at der med boligydelsen gennemføres en forbedret boligstøtte til pensionisterne.

Uanset vigtigheden af, at pensionister får boliger af en sådan kvalitet, at det kan virke plejehjemsforebyggende, må det imidlertid tages i betragtning, at der er praktiske vanskeligheder forbundet med en hurtig gennemførelse af den nævnte form for forbedring af den ældre boligmasse.

På denne baggrund foreslås det, at skærpelsen af kvalitetskravet om eget wc til boligen ikke skal gennemføres fra ordningens start. Ændringsforslaget går derfor ud på, at kvalitetskravet blot udformes på samme måde som i boligsikringsloven, dvs. at der skal være wc i umiddelbar tilknytning til boligen.

Det foreslås samtidig, at socialministeren 3 år efter ordningens start afgiver en redegørelse til folketingets socialudvalg om, hvorvidt der er mulighed for at gennemføre den i og for sig ønskelige skærpelse af kravet om eget wc til boligen.

b. Ændringsforslaget betyder, at den hidtidige praksis efter boligsikringsloven vil blive videreført. Der vil således kunne udbetales boligydelse til pensionister i lejligheder, hvis wc'et blot ligger på samme etage som lejligheden og det højst benyttes af to husstande.

c. Ændringsforslaget medfører ingen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen. Dette skyldes dels det lille antal pensionisthusstande (ca. 5000), der er omfattet af forslaget, dels at disse husstande i stedet ville have modtaget boligsikring. Da de pågældende boliger må antages at have ret lave huslejer, vil udgiften til boligydelsen til

de pågældende husstande ikke afvige så meget fra boligsikringsudgiften, at det under hensyn til den usikkerhed, der er knyttet til beregningerne af merudgiften ved boligydelsen, giver anledning til at ændre udgiftsskønnet.

2. Boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn.

a. Ændringsforslaget går ud på, at der på samme måde som i boligsikringsloven indføres en dispensationsadgang for boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn, forudsat at boligen er tilfredsstillende i sundhedsmæssig henseende.

b. Ændringsforslaget vil betyde, at der vil blive to særlige kategorier af boliger, hvor det sociale udvalg har mulighed for at tillade udbetaling af boligydelse, såfremt boligen med hensyn til lunhed, tørhed og adgang til lys og luft ikke er ringere end gennemsnittet af boliger i kommunen. For det første boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn. For det andet boliger, der er beliggende i korridorejendomme eller i bag- og sidehuse, hvis opførelse er påbegyndt før 1890.

Reglen i boligydelsesloven vil herefter fuldstændig komme til at svare til reglen i boligsikringsloven.

c. Ændringsforslaget medfører ingen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen, idet det i forslaget om boligydelse ikke har været hensigten at skærpe de krav, der stilles til boligens kvalitet, i forhold til de krav, der stilles i boligsikringen.

3. Ændring af beregningen af den skattemæssige virkning af overskud/underskud.

a. I det oprindelige forslag var det hensigten at foretage en nøjagtig opgørelse af den skattemæssige virkning af, at overskud/underskud indgår i den skattepligtige indkomst og derved påvirker den indkomstskat, der skal betales. Det var derfor i forslaget fastsat, at det beløb, som skulle indgå i opgø-

relsen af boligudgiften, skulle beregnes på grundlag af det senest slutlignede indkomstår.

I forbindelse med den praktiske planlægning af boligydelsen er man imidlertid blevet opmærksom på en række faktorer, som vil betyde, at det vil være administrativt u hensigtsmæssigt at benytte en opgørelse af en udgift, som tidsmæssigt vedrører en periode, der ligger ca. 2 år forud for opgørelsen af boligudgiften.

Ændringsforslaget går derfor ud på at opføre overskud/underskud på ejendommen for det indkomstår, som boligydelsen vedrører, beregnet efter de regler om opgørelse af overskud/underskud, som gælder for det pågældende indkomstår. Den skattemæssige virkning af overskud/underskud af egen bolig foreslås beregnet efter de samme principper som for beregningen af værdien af personfradraget. Dette betyder, at det beløb, som medregnes/fradrages i boligudgiften, er det opgjorte overskud/underskud multipliceret med den samlede skatteprocent for den pågældende skatteyder, som gælder på 1. trin på statsskatteskalaen.

b. Da den overvejende del af pensionistene betaler skat efter 1. trin på statsskatteskalaen, vil forslaget i langt de fleste tilfælde betyde en nøjagtig beregning af den skattemæssige virkning af overskud/underskud.

Ændringsforslaget medfører, at alle de udgifter, som medtages ved opgørelsen af boligudgiften for ejere, bliver udgifter, som tidsmæssigt vedrører samme periode som boligydelsesåret. Dette betyder endvidere, at eventuelt kommende ændringer i beregningen af overskud/underskud af egen bolig automatisk vil slå igennem ved beregningen af boligudgiften.

c. Ændringsforslaget skønnes ikke at medføre nogen ændring af det samlede udgiftsskøn for boligydelsen.

Ændringsforslaget vil administrativt medføre en forenkling.

4. Forhøjelse af maksimumsbeløbet for den årlige boligudgift i visse særlige tilfælde.

a. Ændringsforslaget indeholder ændringer i forhold til det oprindelige forslag for to grupper af pensionister, dels stærkt bevægelsehæmmede pensionister, dels pensionister med 4 eller flere børn i husstanden.

1°. For stærkt bevægelsehæmmede pensionister, der bor i kommunale pensionistboliger, medfører lovforslaget ingen ændringer i forhold til boligsikringsloven, idet pensionisten som hidtil skal betale enten 12 eller 15 pct. af sin indkomst i husleje. På samme måde overføres den særlige refusionsregel i boligsikringsloven om, at kommunen for pensionistboliger, der er indrettet for og bebos af stærkt bevægelsehæmmede, kan anmelde et beløb til refusion, som er 50 pct. større end det almindelige maksimumsbeløb for den årlige boligydelse.

For den mindre del af de stærkt bevægelsehæmmede pensionister, der bor i almindeligt udlejningsbyggeri eller i ejerbolig, indeholder lovforslaget derimod en forbedring i forhold til boligsikringsloven, idet der er foreslået en forhøjelse af maksimumsbeløbet for den årlige boligydelse med 50 pct. (16.440 kr. i 1977-niveau). Forhøjelsen er begrundet i, at disse pensionister ofte vil have en relativt høj husleje på grund af deres handicap.

Ifølge det oprindelige lovforslag er maksimumsbeløbet for den årlige boligudgift imidlertid ens for alle pensionister (20.700 kr. i 1977-niveau). Dette betyder, at de stærkt bevægelsehæmmede pensionister ikke vil have glæde af det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen, hvis deres husstandsindkomst er større end ca. 28.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 4.200 kr. (15 pct. af 28.000 kr.). Lægges dette beløb sammen med maksimumsbeløbet for boligydelsen på 16.440 kr., nås grænsen for den årlige boligudgift på 20.700 kr.

2°. For pensionister, der har 4 eller flere børn i husstanden, er maksimumsbeløbet for den årlige boligydelse ifølge det oprindelige lovforslag foreslået forhøjet med 25 pct. (13.692 kr. i 1977-niveau). Også for denne gruppe pensionister foreligger det problem, at de på grund af maksimumsbeløbet for boligudgiften på 20.700 kr. ikke har glæde af det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen, hvis deres husstandsindkomst er større end ca. 47.000 kr.

Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 7.050 kr. (15 pct. af 47.000 kr.). Lægges dette beløb sammen med maksimumsbeløbet for boligydelsen på 13.692 kr., nås grænsen for den årlige boligudgift på 20.700 kr.

b. Ændringsforslagene har på denne baggrund til formål at give de forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen større reel virkning for de to grupper af pensionister.

For de stærkt bevægelseshæmmede pensionister foreslås maksimumsbeløbet for boligudgiften forhøjet med 50 pct. Dette vil betyde, at den tidligere nævnte indkomstgrænse på ca. 28.000 kr. sættes op til ca. 78.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 14.500 kr. (beregnet som 15 pct. af de første 50.000 kr. samt 25 pct. af de resterende 28.000 kr.). Lægges egenbetalingen på 14.500 kr. sammen med det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen på 16.440 kr., nås grænsen for det foreslåede nye maksimumsbeløb for boligudgiften på 31.100 kr.

For pensionister med 4 eller flere børn foreslås maksimumsbeløbet for boligudgiften forhøjet med 25 pct. Dette betyder, at den tidligere nævnte indkomstgrænse på ca. 47.000 kr. sættes op til ca. 68.000 kr. Egenbetalingen vil med denne husstandsindkomst være 12.000 kr. (beregnet som 15 pct. af de første 50.000 kr. samt 25 pct. af de resterende 18.000 kr.). Lægges egenbetalingen på 12.000 kr. sammen med det forhøjede maksimumsbeløb for boligydelsen på 13.692 kr., nås grænsen for det foreslåede nye maksimumsbeløb for boligudgiften på 25.900 kr. *) Ændringsforslaget fremsættes som et led i det forlig, der indgås om pensionsreformforslagene.

c. Der findes ingen opgørelse over hvor mange bevægelseshæmmede pensionister der bor i almindeligt udlejningsbyggeri med en husleje, der overstiger det normale maksimum for boligudgiften. Det skønnes dog, at det kun drejer sig om et meget beskedent antal, hvorfor der vil blive tale om yderst begrænsede merudgifter ved at forhøje den maksimale boligudgift for denne gruppe med 50 pct.

På tilsvarende måde vil forslaget om at forhøje den maksimale boligudgift for pensionister med 4 eller flere børn kun have virkning i et så begrænset antal tilfælde, at det ikke giver anledning til at ændre det samlede udgiftsskøn for boligydelsen.

5. *Ændring vedrørende den diskonto, der lægges til grund for renten på boligydelse i form af lån.*

Boligyldelse, der udbetales i form af lån, skal ifølge lovforslaget forrentes med en årlig rente, der ligger 3 pct. over nationalbankens diskonto den 1. oktober.

Ved ændringsforslaget foreslås det, at man ved rentetilskrivningen skal tage udgangspunkt i diskontoen den 1. oktober i det foregående kalenderår fremfor at anvende diskontoen den 1. oktober i det år, som boligydelseslånet vedrører.

Ved ændringen opnås to fordele. For det første vil pensionisten altid kende rentens størrelse på det tidspunkt, hvor han optager lånet. For det andet vil det være en administrativ lettelse, at man i tilfælde, hvor lånet forfalder og der derfor skal ske en opgørelse af gældens størrelse, straks kan foretage rentetilskrivningen og dermed afslutte sagen i stedet for at skulle afvente den kommende 1. oktober.

Ændringsforslaget har ikke økonomiske konsekvenser.

6. *Nedsættelse af standardbeløbet for drifts- og vedligeholdelsesudgifter.*)*

Ifølge det oprindelige lovforslag skal pensionistens udgifter til ejendommens drift og vedligeholdelse ved udgiftsopgørelsen medregnes i form af et standardbeløb.

Ved ændringsforslaget foreslås standardbeløbet nedsat fra 3.600 kr. til 2.900 kr. i 1977-niveau. Dette betyder en nedsættelse fra 3.900 kr. til 3.100 kr. i 1978-niveau.

Formålet med ændringsforslaget er at nedbringe udgifterne ved boligydelsesordningen.

Ændringsforslaget betyder en besparelse på 50 mill. kr. i PL-niveau april 1977.

7. *Forskellige redaktionelle ændringer af lovforslaget.*

1°. Der fremsættes ændringsforslag om at flytte kapitel 11 om boligydelse til pensionister i kommunale pensionistboliger frem foran kapitel 8, 9 og 10 om henholdsvis klageadgang, finansiering og administration.

Den foreslåede ændring af rækkefølgen af lovforslagets kapitler skyldes alene ønsket om at tydeliggøre, at bestemmelserne om klageadgang, finansiering og administration også skal anvendes i sager, hvor der udbetales boligydelse til pensionister, der bor i kommunale pensionistboliger.

2°. Der fremsættes ændringsforslag om en sproglig ændring af udtrykket »vej- og kloakafgifter«. Hensigten er at tydeliggøre, at der ved opgørelsen af de låneberettigende udgifter alene tænkes på renter og afdrag vedrørende anlægsgælden, hvorimod de løbende udgifter til disse anlæg omfattes af standardbeløbet for udgifterne til ejendomens drift og vedligeholdelse.

3°. Der fremsættes ændringsforslag om ændring af forskellige paragrafhenvisninger som følge af ændringsforslaget om at indføre en dispensationsbestemmelse for boliger, hvis gulv ligger under det omgivende terræn.

4°. Der fremsættes ændringsforslag om ændring af forskellige paragrafhenvisninger som følge af forslaget om at forhøje maksimumsbeløbet for boligudgiften i visse særlige tilfælde.

8. *Ændring af lovforslaget om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister (L 162).*

a. Ændringsforslaget vedrører en ændring af de regler, der i lov om boligbyggeri gælder om støtte til pensionisters betaling af beboerindskud ved indflytning i nyere almenbygget byggeri.

Formålet med ændringsforslaget er at tilpasse disse regler i boligbyggeriloven til lovforslaget om boligydelsen.

I boligbyggeriloven er det fastsat, at lån til

beboerindskud – som ellers normalt kun er rente- og afdragsfri i 5 år, hvorefter de tilbagebetales over 10 år – er fuldt rente- og afdragsfri, så længe boligtageren modtager boligsikring efter denne lovs særlige regler om boligsikring til pensionister. Opretholdelse af rente- og afdragsfrihed er for pensionisters vedkommende således knyttet til en indkomstgrænse, der er fastsat i boligsikringsloven. Denne grænse i boligsikringsloven (i 1978 47.000 kr.) vil imidlertid blive ophævet samtidig med indførelsen af boligydelsen. Det er derfor nødvendigt i stedet at indsætte en grænse i boligbyggeriloven.

b. Ændringsforslaget vil gå ud på, at denne nye indkomstgrænse bliver identisk med den grænse, som efter forslaget til lov om boligydelse er afgørende for, hvornår pensionisters egenbetaling forhøjes fra 15 pct. til 25 pct. af husstandsindkomsten. Denne grænse er i 1977-niveau 50.000 kr. og svarer derfor nogenlunde til den nuværende grænse i boligsikringsloven.

c. De økonomiske konsekvenser af ændringsforslaget bliver meget beskedne, idet der stort set i relation til boligbyggerilovens beboerindskudsregler sker en fastholdelse af den nuværende personkreds.

Med hensyn til de administrative konsekvenser bemærkes, at forslaget hverken medfører merarbejde eller lettelser for kommunerne, som administrerer ordningen.

Bilag 5.

Notat

om ændringsforslag til lovforslag om ændring af folke-, invalide- og enkepensionslovene samt bistandsloven.

Indregning af $\frac{1}{3}$ af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøjelse af grundbeløbet.

a. Der stilles ændringsforslag om at forhøje grundbeløbet og at nedsætte pensionstillægget.

Grundbeløbet til samgifte foreslås forhøjet med 1.800 kr. årligt til 14.832 kr. årligt, og grundbeløbet til andre foreslås forhøjet med 1.092 kr. årligt til 16.392 kr. årligt (Lovens beløb = pristal 100).

Pensionstillægget foreslås nedsat med 756 kr. for samgifte til 2.820 kr. årligt og nedsat med 660 kr. årligt for andre til 2.628 kr. år-

ligt (pristal 100).

Ændringen fremkommer ved, at grundbeløbet forhøjes med et beløb svarende til en tredjedel af pensionstillægget.

Pensionstillægget nedsættes først med et beløb svarende til forhøjelsen af grundbeløbet, således at pensionstillægget udgør $\frac{2}{3}$ af det nugældende beløb. Derefter forhøjes det således nedsatte pensionstillæg med 434 kr. årligt (pristal 100). Dette beløb svarer til ca. 525 kr. i oktober 1977-niveau.

I tabellen nedenfor vises ændringsforslaget i forhold til de gældende regler (oktober 77-niveau):

	Grundbeløb		Pensionstillæg	
	samgifte	andre	samgifte	andre
satser oktober 1977 (årligt).....	15.408	18.276	4.236	3.924
Ændringsforslag	+ 2.148	+ 1.308	÷ 876	÷ 792
Efter ændring.....	17.556	19.584	3.360	3.132

Begrundelsen for forslaget er, at der ønskes gennemført en generel forhøjelse af pensionen til alle uanset civilstand og indkomstforhold, og at pensionstillægget ønskes bevaret for personer med ingen eller mindre indkomster. Bl. a. af hensyn til samspilsproblemet ønskes dog $\frac{1}{3}$ af pensionstillægget indregnet i grundbeløbet.

b. Ændringsforslagets konsekvenser.

Grundbeløbet og pensionstillæggets størrelse (oktober 1977-niveau) ved henholdsvis regeringens oprindelige forslag og ændringsforslaget fremgår af nedenstående tabel

oktober 77-satser	Grundbeløb		Pensionstillæg	
	samgifte	andre	samgifte	andre
lovforslaget.....	19.644	22.200	0	0
Ændringsforslag	17.556	19.584	3.360	3.132

Ændringen af de gældende satser for grundbeløb og pensionstillæg ved lovens ikrafttræden i januar 1979 fremgår af nedenstående to tabeller. Satserne er beregnet under forudsætning af, at julipristallet i 1978 udløser en dyrtidsportion.

1. Gældende pensionssatser i december 1978 og januar 1979.

Størrelsen af grundbeløbet				Størrelsen af pensionstillægget		
	december 1978	januar 1979	stigning	december 1978	januar 1979	stigning
--- kr. mdl. ---				---- kr. mdl. ----		
Enlige pensionister..	1.658	1.776	118	356	285	÷ 71
Pensionistægtepar tilsammen	2.824	3.214	390	774	612	÷ 162

2. Størrelsen af den samlede pension (grundbeløbet + pensionstillægget) i december 1978 og januar 1979.

Pension i alt til pensionister med fuldt pensionstillæg				Pension i alt til pensionister, hvis pensionstillæg er bortfaldet		
	december 1978	januar 1979	stigning	december 1978	januar 1979	stigning
--- kr. mdl. ---				---- kr. mdl. ----		
Enlig pensionist.....	2.014	2.061	47	1.658	1.776	118
Pensionistægtepar tilsammen	3.598	3.826	228	2.824	3.214	390

Indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet vil i forhold til de gældende regler betyde en lempelse af samspilsproblemet.

Dette skyldes dels, at der vil være færre situationer, hvor der sker en samtidig aftrapning af grundbeløbet og pensionstillægget (den samlede beskæring af en indkomststigning er i denne situation 90 pct.), og dels, at der vil være færre personer, hvis pensionstillæg er under aftrapning.

I oversigten nedenfor er vist længden af det indtægtsinterval, hvor pensionstillægget aftrappes efter de gældende regler, sammenlignet med det interval, der vil gælde efter forslaget.

kr. årlig	Gældende regler	Efter $\frac{1}{3}$ indregning af pensionstillægget og forhøjelse af det resterende tillæg
Enlige	5.300-18.400	5.300-15.700
Giftede med ikke-pensionist ægteskabstillæg	7.700-28.900	7.700-26.300
hustrutillæg	7.700-77.000 ¹⁾	7.700-81.800
Samgifte	7.700-35.900	7.700-30.100

¹⁾ Denne grænse gælder for folkepensionister over 67 år.

I oversigten nedenfor er vist de indkomstintervaller, hvori der for enlige pensionister og gifte pensionister med ægteskabstillæg er sammenfald af aftrapning af grundbeløbet og pensionstillægget. Oversigten viser dels forholdene efter de gældende regler, dels efter ændringsforslaget.

Oversigten viser de tilfælde, hvor aftrapningen er værst tænkelig, idet det er forudsat, at indkomst ud over pensionen er koncentreret hos den ene ægtefælle. Er kun den

ene ægtefælle pensionist, da hos denne. Her ved udnyttes de fradragsfri indtægtsbeløb kun af den ene ægtefælle i modsætning til, hvis indtægten er delt mellem ægtefællerne.

I mange tilfælde vil indtægten dog ligge hos den af ægtefællerne, som ikke er pensionist. Dette medfører, at aftrapningen ikke bliver så stærk, da der kun vil være tale om aftrapning af pensionstillæg og ægteskabstillæg.

Sammenfald mellem aftrapning af pensionstillæg m. v. og grundbeløb for enlige pensionister og pensionister med ægteskabstillæg.

	Gældende regler	Ændringsforslaget
<i>Enlige under 67 år</i>		
Formueindtægt	8.200-18.400	8.200-15.700
Arbejdsindtægt (folkep.).....	10.400-18.400	-
Arbejdsindtægt (inv. p.).....	16.900-18.400	-
Pensionsindtægt.....	18.000-18.400	-
<i>Gift pensionist under 67 år med ægteskabstillæg</i>		
Formueindtægt	16.600-28.900	16.600-26.300
Arbejdsindtægt (folkep.).....	20.400-28.900	-
Arbejdsindtægt (inv.p.).....	29.600-28.900	-
Pensionsindtægt.....	27.700-28.900	-

Ud over sammenfaldet mellem aftrapningen af pensionstillægget og grundbeløbet vil der efter ændringsforslaget blive et sammenfald med aftrapningen efter boligydelsesforslaget, hvor egenbetalingen for indkomster under 50.000 kr. er 15 pct. af husstandsindkomsten og 25 pct. for indtægter derover. Dette får størst betydning for de indtægtsintervaller, hvor der er 90 pct. aftrapning af pensionen, jfr. oversigten ovenfor.

Der vil efter indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøjelse af det resterende tillæg fortsat være en del tilfælde, hvor grundbeløbet og pensionstillægget m. v. aftrappes samtidig. Den samlede aftrapning af pensionen er her 90 pct. af en stigning i indkomsten ud over pensionen. Tages der yderligere hensyn til aftrapningen af boligydelsen samt øget beskatning, kan den samlede beskæring af en indkomstfremgang komme op på omkring 95-97 pct. Det antal af tilfælde, hvor der kan ske sammenfald mellem aftrapningen af pensionstillæg m.

v. og grundbeløbet, er dog blevet reduceret ved ændringsforslaget i forhold til de gældende regler. Det vil imidlertid trods denne reduktion af samspilsproblemet fortsat være således, at når pensionisten er under 67 år og indtægten ud over pensionen består i formueindtægt, så vil der være et interval af betydelig længde, hvor der kan ske sammenfald mellem aftrapningen af pensionstillæg m. v. og grundbeløbet. For modtagere af hustrutillæg vil der kunne ske sammenfald, uanset hvilken art af indkomst pensionisten har ud over pensionen. For samgifte pensionister vil der ligeledes være et vist sammenfaldsinterval for alle indkomster.

Sammenlignet med *regeringens oprindelige forslag om fuld indregning* af pensionstillægget betyder forslaget om indregning af en tredjedel af pensionstillægget en forøgelse af problemet med samtidig aftrapning af pensionstillæg m. v. og grundbeløbet.

Med hensyn til den samtidige aftrapning af pensionen og boligydelsen vil forslaget om

en tredjedel indregning af pensionstillægget betyde, at samspilsproblemet i forhold til forslaget om fuld indregning af pensionstillægget kun forværres i mindre grad. Dette skyldes, at et betydeligt antal pensionister vil komme ud for samtidig aftrapning af pensionstillægget og boligydelsen. Da aftrapningen af pensionstillægget imidlertid kun er 30 pct., medens grundbeløbet aftrappes med 60 pct., bliver den samlede beskæring af en indkomstfremgang i dette tilfælde dog ret beskednen i forhold til beskæringen af en indkomstfremgang, når både pensionstillægget, grundbeløbet og boligydelsen aftrappes samtidig. Den samlede beskæring af en indkomstfremgang som følge af aftrapning af pensionstillægget og boligydelsen vil typisk være ca. 40 pct. og vil aldrig kunne overstige 54 pct.

c. Bruttoudgiften for det offentlige ved at indregne en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet og forhøje det resterende tillæg er henholdsvis 245 mill. kr. og 290 mill. kr. i PL-niveau april 1977. Den samlede udgift for det offentlige ved forslaget i forhold til de gældende regler bliver således 535 mill. kr. Efter fradrag for et øget statsligt skatteprovenu bliver statens nettoudgift 455 mill. kr.

I forhold til regeringens forslag om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet betyder forslaget en mindreudgift for det offentlige på brutto 240 mill. kr. Statens mindreudgift ved forslaget bliver netto 180 mill. kr.

2. *Konsekvensforslag som følge af, at pensionstillægget ikke indregnes fuldt ud i grundbeløbet.*

a. Som følge af, at pensionstillægget ikke indregnes fuldt ud i grundbeløbet, skal de fradragsfri beløb ved beregning af pensionstillæg opretholdes.

Der stilles derfor ændringsforslag om, at ægteskabs/hustrutillægget indtægtsreguleres i fortsættelse af indtægtsreguleringen af pensionstillægget, svarende til de i dag gældende regler.

Det foreslås desuden, at det halve grundbeløb til invalidepensionister forhøjes således, at det fortsat udgør det halve af grundbeløbet.

b. Efter regeringens forslag skulle indtægtsreguleringen af ægteskabs/hustrutillægget starte ved den indtægt, hvor indtægts-

reguleringen af pensionstillægget starter i dag.

I forhold til de nugældende regler vil indtægtsreguleringen af ægteskabs/hustrutillægget efter ændringsforslaget begynde tidligere, da pensionstillægget nedsættes og derfor er aftrappet ved en mindre indkomst, jfr. oversigten foran under pkt. 1 over længden af det indtægtsinterval, hvor pensionstillægget m. v. aftrappes.

c. Ændringer af udgiftsskønnene som følge af de ændrede aftrapningsregler for ægteskabs/hustrutillægget er medregnet under pkt. 1.

Bruttoudgiften for det offentlige ved at forhøje det halve grundbeløb til invalidepensionister som følge af indregning af en tredjedel af pensionstillægget i grundbeløbet er ca. 8 mill. kr. i PL-niveau april 1977. I forhold til regeringens forslag om en forhøjelse af det halve grundbeløb til invalidepensionister som følge af forslaget om fuld indregning af pensionstillægget i grundbeløbet vil ændringsforslaget medføre en besparelse for det offentlige på brutto ca. 17 mill. kr.

3. *Ændringsforslag om ikke at indtægtsregulere folkepensionen for arbejdsindtægter for personer over 67 år.*

a. Der stilles forslag om ikke at foretage indtægtsregulering af grundbeløbet for personer over 67 år.

Pensionister over 67 år vil herefter fortsat være sikret folkepensionens grundbeløb uden hensyn til pensionistens økonomiske forhold. Princippet om den fulde folkepension fra det 67. år bevares således.

b. Ved ændringsforslaget bevares retstilstanden, som den er i dag. Regeringens forslag om at indtægtsregulere grundbeløbet for arbejdsindtægter over 29.600 kr. bortfalder herefter.

c. Ændringsforslaget medfører en merudgift i forhold til regeringens oprindelige forslag på brutto 290 mill. kr. for det offentlige i PL-niveau april 1977. Efter fradrag for øget statsligt skatteprovenu bliver statens merudgift ved forslaget netto 240 mill. kr. Det er herved forudsat, at forslaget gennemføres isoleret.

Ved samtidig gennemførelse af samtlige ændringsforslag bliver statens netto-merudgift ved forslaget 265 mill. kr.

Administrativt vil ændringsforslaget være en lettelse, idet opgørelsen af de selvstændige

erhvervsdrivendes indtægter ville være arbejdskrævende. Pensionsreglerne ville videre være blevet kompliceret og dermed vanskeligere at forstå. Dette ville have medført et øget behov for vejledning fra kommunerne.

4. *Konsekvensforslag som følge af, at der ikke sker indtægtsregulering for pensionister over 67 år.*

Der vil blive stillet forslag om at bevare de nugældende ventetillægsregler i folkepensionsloven, der har været gældende siden 1975 (de store ventetillæg). Forslaget om at ophæve adgangen til at opsætte begæring om folkepension var begrundet i indførelse af indtægtsregulering for personer over 67 år. Ved at ophæve forslaget om indtægtsregulering vil alle over 67 år have ret til pension og dermed have mulighed for at vælge at udsætte ansøgningen.

Forslaget om at bevare den gældende ventetillægsordning vil i forhold til regeringens oprindelige forslag betyde en besparelse for det offentlige på brutto ca. 30 mill. kr. i PL-niveau april 1977. Besparelsen ved at bevare ventetillægsordningen skyldes, at der fortsat vil være personer, som ikke får udbetalt pension i ventetiden.

Regeringens forslag om at forenkle pensionslovgivningen opretholdes i øvrigt. Det gælder således forslaget om forenkling af de gamle ventetillægsregler efter folkepensionslovens § 39.

Det samme gælder forslaget om forenkling af de fradragsfri beløb for pensionister under 67 år. Det gælder de fradragsfri beløb for arbejdsindtægter og andre indtægter end formue- og pensionsindtægter, som gælder ved beregning af grundbeløbet.

5. *Underretningspligt for det offentlige over for personer, der nærmer sig pensionsalderen.*

a. Der stilles ændringsforslag om at indfø-

re en regel i folkepensionsloven, hvorefter kommunerne har pligt til at informere personer, der opfylder de aldersmæssige betingelser for at opnå pension, om deres ret til pension.

Forslaget medfører, at det sociale udvalg skal sende en meddelelse til personer, der fylder 67 år og til enlige kvinder, der fylder 62 år. Meddelelsen skal sendes i så god tid, at pågældende vil have mulighed for at få udbetalt pension fra den 1. i måneden efter, at aldersbetingelsen er opfyldt.

b. Der er ikke i dag bestemmelser i folkepensionsloven om information til personer, som nærmer sig pensionsalderen. I praksis sker der dog allerede i dag i vidt omfang en information fra kommunernes side.

c. Forslaget vil formentlig kun betyde en beskednen merudgift for kommunerne, da flertallet af kommunerne allerede i dag udsender en sådan meddelelse.

6. *Ændringsforslag af bistandslovens beregningsregler for kontanthjælp.*

Der vil blive stillet ændringsforslag om, at niveauet for underholdshjælp udmåles inden for et maksimum, der fastsættes til 90 pct. af det (nye) forhøjede grundbeløb.

Procentsatsen på 90 er afrundet. Skulle de nøjagtige procentsatser anføres, ville det blive 87,9 for gifte og 93,3 for enlige.

Beløb til underhold efter bistandslovens § 37 udmåles inden for et maksimum svarende til folkepensionens grundbeløb med et tillæg for hvert barn. Ved at inddrage $\frac{1}{3}$ af pensionstillægget i grundbeløbet sker der en forhøjelse af grundbeløbet, som ikke tilsigtes overført til niveauet for forbigående kontanthjælp.

I forhold til regeringens oprindelige forslag er der kun tale om en ændring af procenten, således at niveauet for kontanthjælp ikke ændres. Forslaget vil ikke have nævneværdige udgiftsmæssige konsekvenser.

7. *Oversigt over de økonomiske konsekvenser af samtlige ændringsforslag.*

Tabel 1. Det offentliges årlige merudgifter ved samtlige ændringsforslag i forhold til regeringens oprindelige forslag. (PL-niveau april 1977).

	Boligydelse	Pensionsforslag	I alt
Bruttomerudgifter	stat	÷ 50	+ 40
			÷ 10

til pensioner	kommuner	-	-	-
Øget skatte-	stat	-	÷ 10	÷ 10
provenu	kommuner	-	÷ 10	÷ 10
I alt netto-	stat	50	+ 40	0
merudgifter	kommuner	-	+ 10	+ 10

Tabel 2. Det offentlige udgifter ved pensionsreformforslagene efter gennemførelsen af de forskellige ændringsforslag. (PL-niveau april 1977).

		Boligydelse	Pensionsforslag	I alt
Bruttomerudgifter	stat	285	780	1.065
til pensioner	kommuner	-	-	-
Øget skatte-	stat	-	125	125
provenu	kommuner	-	155	155
I alt nettomerudgifter ..	stat	285	655	940
	kommuner	-	÷ 155	÷ 155

Bilag 6.

SOCIALMINISTERIET
ØKONOMISK-STATISTISK KONSULENT
Den 2. maj 1978

Notat
om revideret forslag til pensionsreform

1. Som alternativt forslag til regeringens pensionsreformforslag er foreslået ændringerne, som fremgår af tabellen nedenfor. Det fremgår, at alle ændringerne under ét, herunder en generel forhøjelse af pensionstillægget med ca. 525 kr. i PL-niveau oktober 1977 (svarende til ca. 550 kr. i PL-niveau april 1978), er udgiftsmæssigt neutral i forhold til regeringens forslag

	Statslige nettoudgifter	Besparelse i forhold til regeringens forslag
	mill. kr. PL-niveau april 1977	
a. Boligydelse ¹⁾	285	50
b. $\frac{1}{3}$ indregning af pensionstillægget	200	435
c. Indtægtsregulering for over 67-årige opgives	-	÷ 265
d. Forhøjelse af ægteparpensionen (grundbeløbet forhøjes)	170	0
e. Andre forslag ²⁾	30	35
f. Generel forhøjelse af pensionstillægget med 525 kr. årligt (PL-niveau oktober 1977)	255	÷ 255
I alt statslige nettoudgifter	940	0

1). Standardbeløbet for udgifter til drift og vedligeholdelse nedsættes med 600 kr. fra 3.200 kr. til 2.600 kr. i pristal 100. Ellers uændret udformning af boligydelsen.

2). Pkt. e »andre forslag« adskiller sig kun fra regeringens forslag ved en mindre forhøjelse af $\frac{1}{2}$ grundbeløb til laveste invalide-

pension som konsekvens af indregning af $\frac{1}{3}$ pensionstillæg og ved bevarelsen af ventetillægsordningen.

2. I tabellen nedenfor er vist størrelsen af pensionstillægget før og efter $\frac{1}{3}$ indregning af pensionstillægget i grundbeløbet og den generelle forhøjelse.

	Samgifte pensionister	Andre pensionister
	kr.	
Pensionstillæg pr. 1. oktober 1977	4.236	3.924

Ændringer:

- $\frac{1}{3}$ indregning	÷ 1.412	÷ 1.308
- generel forhøjelse	525	525
Pensionstillæg efter ændring	3.349	3.141

Indregning af $\frac{1}{3}$ af pensionstillæg i grundbeløbet og forhøjelsen af det resterende tillæg vil betyde en mindre lettelse af samspilsproblemerne i forhold til i dag, dels fordi der vil blive færre personer, hvis pensionsstillæg er under aftrapning, og dels fordi antallet af tilfælde, hvor der kan ske samtidig aftrapning af pensionstillæg m. v. og grundbeløbet, vil blive mindre.

I forhold til regeringens forslag vil forslaget her betyde en forværring af samspilsproblemet, fordi hele pensionstillægget ikke indregnes. Med hensyn til sammenfald mellem aftrapning af pensionstillæg m. v. og grundbeløbet, i hvilket tilfælde beskæringen af en indtægtsfremgang på grund af aftrap-

ning af pensionen bliver 90 pct., kan dette efter regeringens forslag kun forekomme for modtagere af hustrutillæg. Efter forslaget her vil der blive flere situationer, hvor et sådant sammenfald kan forekomme. Antallet af personer, som vil komme ud for dette sammenfald, vil dog være ret beskedent, da der kun er et forholdsvis beskedent antal pensionister under 67 år, hvis grundbeløb er under aftrapning. Forslaget vil dog på den anden side også betyde en lempelse af samspilsproblemet i forhold til regeringens forslag, fordi der ikke skal nogen indtægtsregulering af pensionen på grundlag af arbejdsindtægter for personer over 67 år.